

Otrdiena ● 2026. gada 14. aprīlis

CENA tirdzniecībā 1,20 EUR

Rada brīnumus

6., 7.

Foto - E. Gabranovs

“Prasmju raksti” Balvu muižā

Kurš kuru? Andri Ločmeli, sacenšoties divcīņā ar viņa izgatavoto koka rotaļlietu, pārspēja Upītes bibliotēkas vadītāja Lolita Spridzāne. Pēc sakāves viņš smaidot sprieda, ka rotaļlietu var nosaukt par “Diviem bruņiniekiem”. “Kā džentlmenis padevos,” paskaidroja Andris. Savukārt Lolita noteica: “Vīrieši vienmēr tā saka, un es viņiem piekrišu. Lai viņi tā domā, bet es zinu, kā ir īstenībā.”

Edgars Gabranovs

Līdz 30.aprīlim Balvu muižā būs skatāma mūspuses deviņu rokdarbu un lietišķās mākslas pulciņu izstāde “Prasmju raksti”. Atklājot izstādi, Balvu novada Kultūras un tūrisma pārvaldes vadītāja Ilga Zemrace uzsvēra, ka mūsu rokdarbu pulciņu darbi ir spilgts apliecinājums tam, ka novads ir bagāts ar talantīgiem cilvēkiem.

I.Zemrace pieļāva, ka darbi tapuši gan tādos brīžos, kad ir vēlme aizbēgt no realitātes, gan sajūsmas pilnos brīžos: “Izstādē ir apvienoti gan tradicionālie darbi, gan jaunas, mūsdienīgas izpausmes.” Balvu novada domes priekšsēdētāja vietniece sociālās, izglītības, kultūras un sporta attīstības jautājumos Aija Mežale piekrita, ka krāsaino un skaisto darbu pamatā ir mūsu cilvēku talanti: “Jūs savos darbos ievijāt savas sajūtas un domas, turklāt popularizējot mūsu novadu. Ļoti, ļoti gribētos, lai šim darbam būtu pēctecība, lai prasmes pārņemtu jaunāki un jaunāki cilvēki.”

Balvu novada domes priekšsēdētājs Jānis Trupovnieks, aplūkojot izstādi, atzina, ka nevar palikt vienaldzīgs: “Tirdziņos pie amatniekiem daudz ko pērkam. Īstenībā jūsu izgatavotās lietas ir vislabākā dāvana. Tāpat tā ir iespēja citus iepazīstināt ar jūsu darbiem, ar jūsu čaklo roku darba rezultātiem. Vienmēr skaitu puīšus, cik to ir katrā pasākumā. Saskaitīju piecus.

Mēģiniet savos pulciņos vairāk iesaistīt vīriešus..., tad arī balli varēs sarīkot.” Nemateriālā kultūras mantojuma centra “Upīte” tekstilmākslas pulciņa vadītāja Ligita Spridzāne oponentēja, ka Upītē darbojas ne tikai sievietes. “Katram ir sava niša – kas vairāk patīk, ar to arī nodarbojas,” viņa paskaidroja. Savukārt Briežuciema kokapstrādes pulciņa vadītājs Andris Ločmelis smēja, ka starp daiļā dzimuma pārstāvēm nejūtas kā dinozaurs: “Šādas izstādes mudina būt aktīvākai arī jaunatnei. Pulciņu vadītājiem jāspēj jauno paaudzi ieinteresēt darboties. Koks un āda ir materiāli, ar kuriem cilvēki strādā tūkstošiem gadu. Tā tas būs arī turpmāk!”

I.Zemrace pēc izstādes atklāšanas priecājās, ka izdevies sapulcināt kopā mūspuses rokdarbu pulciņu vadītājus. Lūgta atklāt, vai ar rokdarbiem ir uz ‘tu’ vai ‘jūs’, Kultūras un tūrisma pārvaldes vadītāja neslēpa, ka pati neko nedarina: “Biju plānojuši uzdot džemperī. Šķiet, vēl nav pienācis laiks. Kad pienāks? Tas taps tajā ziemā, kad gaisa temperatūra noslidēs līdz mīnus 18 grādiem.” Atliek to atcerēties un turēt pie vārda, kā, piemēram, Briežuciema Tautas nama vadītājas Zitas Mežales apņemšanos, kura savulaik kādā pasākumā paziņoja, ka iemācīsies aust. “Tas nozīmē, ka nesoli neko tad, kad esi laimīgs. Tajā pasākumā, šķiet, biju laimīga. Atzīstos godīgi, aust nemāku. Apbrīnoju visus rokdarbniekus, lai viņiem veicas,” novēl Zita.

*Turpinājums 2.lpp.

Otrā vieta – volejbolistiem

Volejbola kluba “Lazdukalns/Balvu novads” vīriešu 45 + komanda Koknesē aizvadīja Latvijas Pašvaldību 63.sporta spēles, kurās izcīnīja godpilno 2.vietu. Apsveicam!

Koncerts baznīcā

17.aprīlī plkst. 18.00 Balvu Vissvētās Trīsvienības Romas katoļu baznīcā gaidāms pārsteigums – Andreja Selicka garīgās mūzikas skaņdarbu koncerts “Myusu zeme, Myusu lyugšona”. Ieeja – bezmaksas.

Iespēja apskatīt izstādi

Balvu Mākslas skola aicina apmeklēt mākslinieces Vēsmas Ušpeles gleznu izstādi “Vēja elpa jūras krastā”, kas apskatāma Balvu Mākslas

Īsziņas

skolas izstāžu zālē no 15.aprīļa līdz 29.maijam (darba dienās no plkst. 14.00 līdz 19.00).

Akcija visā Eiropā

No 13. līdz 19.aprīlim visās Eiropas Savienības dalībvalstīs noritēs organizēta Eiropas ceļu policijas tīkla ROADPOL akcija “Atļautā braukšanas ātruma kontroles nedēļa”, kuras laikā 15.aprīlī visās akcijas dalībvalstīs norisināsies “24 stundu ātruma kontroles maratons”. Akcijas mērķis ir pievērst uzmanību sekām un bīstamībai, kādas rada atļautā braukšanas ātruma pārsniegšana gan pašam autovadītājam, gan apkārtējiem satiksmes dalībniekiem.

Vārds redaktoram

Edgars Gabranovs

Darba nedēļas sākumā, klausoties “Rīta Panorāmu”, ausij aizķērās divas ziņas, proti, vēlēšanu rezultāti Ungārijā un iespēja jūrmalniekiem bez maksas nodot lielgabarīta un elektrotehnikas atkritumus. Pirmā ziņa nozīmē, ka Ungārijā beigusies 16 gadus ilgusi premjera Viktora Orbāna un viņa partijas “Fidesz” valdīšana, cerot, ka Ungārija, kā uzsver politiķi, atgriežas Eiropas sirdī. Dzirdot otro ziņu, pārņēma balta skaudība par to, ka no 13.aprīļa līdz 12.maijam Jūrmalas pašvaldība sadarbībā ar sadzīves atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumu “CleanR” rīko “Spodribas mēnesi”, kura laikā iedzīvotāji bez maksas var nodot lielgabarīta un elektrotehnikas atkritumus. Ja mūsdienu cilvēki var priecāties par iespēju EKO laukumā elektriskās un elektroniskās iekārtas bez maksas nodot visu gadu, tad ar liela izmēra atkritumiem ir daudz bēdīgāka situācija. Savulaik arī Balvos Lielās talkas dienā bija vienreizēja iespēja atbrīvoties no lielgabarīta atkritumiem, ko cilvēki arī aktīvi izmantoja. Šobrīd liela izmēra atkritumu nodošana izmaksā vairāk nekā 50 eiro kubikmetrā. “Tāpēc sekcijas un skapjus dedzina, bet gultas ved uz mežu. Kāpēc mūsdienu cilvēki nerīko akcijas, lai no šādām nebūtībām izvairītos?” nereti jautā “Vaduguns” lasītāji. To, ka tas ir tikai maksas pakalpojums, apliecina SIA “ZAAO” pārstāvji. Kāds angļu teiciens vēsta, ka optimists ir cilvēks, kas vēl nav lasījis rīta avīzi. Tam var piekrist vai nepiekrist, tomēr, kā vienmēr, jāsecina – cik cilvēku, tik viedokļu.

Latvijā

Latvijas izlūku secinājums. Lai arī Krievija publiski pauž, ka veiksmīgi tiek galā ar rietumvalstu sankciju radīto ietekmi, iekšēji tā atzīst – sankcijas rada un radīs Krievijai milzu zaudējumus, to secinājis Satversmes aizsardzības birojs (SAB). Ziņojumā arī teikts, ka, visticamāk, līdz Krievijas diktatoram Vladimiram Putinam nonāks sagrozīta informācija par valsts ekonomiku, un, lai arī sankcijas ir iedarbīgs rīks Krievijas ierobežošanai, īstermiņā tās nemainīs Putina agresīvo politiku.

Dosies pensijā. Darbu Latvijas Nacionālā mākslas muzeja (LNMM) direktores amatā noslēgs līdzšinējā vadītāja Māra Lāce, kura nolēmusi doties pensijā. Kultūras ministrija februārī izsludināja atklātu konkursu uz LNMM direktora amatu. Konkursā uz šo amatu pieteikumus iesniedza 13 pretendenti.

Pietrūkst zināšanu. Sabiedrības zināšanas par augu audzēšanu un kopšanu kļūst arvien nabadzīgākas, secina agronome un mikrobioloģe Jūlija Vilcāne. Viņai pašai aiz muguras doktora studijas mikrobioloģijā, arī mācības vienā no lielākajiem Norvēģijas pētniecības centriem. Pašlaik speciāliste sniedz konsultācijas tiem, kuriem augkopība ir bizness. Savukārt dārzkopības mīļotājiem “Instagram” kontā “Dārzniecība” Jūlija Vilcāne māca audzēt veselīgus augus. Jo, kā izrādās, zināšanu, kā to darīt, daudziem jo daudziem pietrūkst.

Jauna tradīcija Latvijas kultūrā. 13.aprīlī Valmierā sākās nozīmīgs notikums Latvijas mākslas dzīvē, jo pirmo reizi norisināsies Mākslas gada balvas nedēļa. Šīs nedēļas laikā būs izstādes, performances, diskusijas un nedēļas nogalē, 18.aprīlī, būs šīs nedēļas galvenais notikums – Latvijas Mākslas gada balvas pasniegšanas ceremonija.

Saeimā atgriežas jautājums par jaunāku koku ciršanu. Kopš rudens aktuālajā politiskajā dienaskārtībā jautājums par jaunāku koku ciršanu bija pieklusis, attiecīgajam likumprojektam gaidot ilgtermiņa dokumentu – Meža un saistīto nozaru pamatnostādnes nākamajiem 25 gadiem. Taču pavasarī atgriezušies ne tikai gājputni, bet arī jautājums par jaunāku koku ciršanu. Šoreiz to parlamenta darba kārtībā mēģināja iekļaut Zaļo un Zemnieku savienības (ZZS) deputāti. Lai arī priekšlikums noraidīts, līdzīga satura piedāvājums, visticamāk, tiks sniegts vēlreiz, vēsta LTV raidījums “De facto”.

/Ziņas no www.lsm.lv un www.tvnet.lv/

Reportāža

*Sākums 1.lpp.

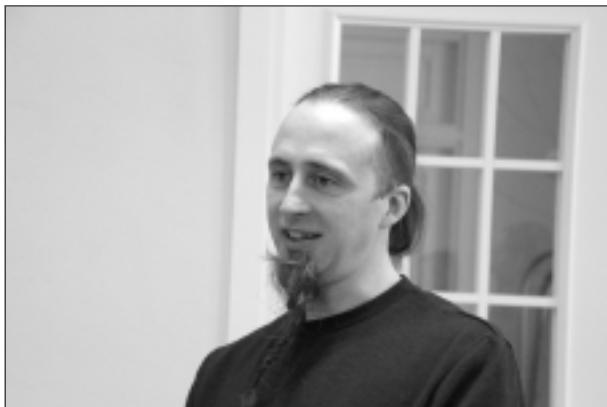
Nedara smalkus darbus. Bērzpils audēju pulciņa vadītāja Ilga Lazdiņa pavēstīja, ka uz izstādi bērzpilieši atveduši austus grīdceļņus, uz rāmja darinātus lakatus un tamborētu paklājiņu. Lūkojot kolēģu darbiņus, viņa atzina, ka ir, no kā pamācīties, no kā smelties idejas: “Arī apbrīnot. Kāpēc šādas izstādes vajadzīgas? Lai cilvēkiem ir iespēja iepazīties ar to, ko dara interešu pulciņi.” Prezentējot savu pulciņa darbu, I.Lazdiņa smaidot atzina, ka nedara smalkus darbiņus: “Mūsu darbi top stellēs.”

Darbi uz vietas nestāv. Briežuciema rokdarbu pulciņa “Atspole” vadītāja Laima Ločmele priecājas, ka rokdarbnieces ar lielu azartu un radošumu pievēršas dažādām rokdarbu tehnikām, radot unikālus darbus. “Ar savu bagātību dalāmies,” viņa piebilda.

Dara to, kas patīk. Balvu Kultūras un atpūtas centra rokdarbnieču pulciņa “Mežģis” vadītāja Velga Ruduka (foto – no kreisās) lepojas, ka “Mežģis” nākamgad svinēs 30 gadu jubileju: “Darām visu to, kas mums pašām ļoti patīk – adām, tamborējam, aužam. Mēs gribam būt sabiedrībā! Izstādē redzama maza daļiņa no tā, ko mēs darām.”

Zelta rokas. Nav noslēpums, ka Briežuciema kokapstrādes pulciņa vadītāja Andra Ločmeļa rokās koks atdzīvojas, pārtopot gan praktiskos priekšmetos, gan mākslas darbos. Viņš atklāja, ka uz izstādi nav vesti lieli un masīvi darbi. “Brauciet ciemos,” aicināja Andris.

Darbojas pēc vajadzības. Rokdarbu pulciņš “Tilžas rūķi” Dzidras Dulmanes vadībā pazīstams ar savu radošumu un originalitāti, katrā rokdarbā ieliekot daļiņu no savas dvēseles. Vadītāja smaidot atklāja, ka darbojas pēc vajadzības:

“Dejotājiem vajadzēja vainadziņus – mēs tos atjaunojām. Darinām to, kas nepieciešams pasākumiem, piemēram, šuvām pat maskas.”

Lepojas ar savējiem. Viļakas Kultūras nama vadītāja pienākumu izpildītājs Zintis Dvinskis saņēma pateicības vārdus par saviem, tā teikt, aizbilstamajiem, proti, par Mārites Meijeres vadīto Žiguru rokdarbnieču pulciņu, kas apbur ar savu izsmalcināto

gaumi un meistarību; par Skaidrītes Veinas vadīto Viļakas Kultūras nama vides un dizaina pulciņu, kas savos darbos apvieno estētiku un funkcionalitāti, radot vides objektus un dizaina priekšmetus. “Būs jāpajautā, kāpēc nav pārstāvju,” jokoja Zintis.

Kas Upītes ļaudim ir iepatīcies? Nemateriālā kultūras mantojuma centra “Upīte” tekstilmākslas pulciņš Ligitas Spridzānes (foto – no kreisās) vadībā tradicionāli pārsteidz ar tekstilmākslas plašajām iespējām, eksperimentējot ar dažādiem materiāliem un tehnikām. “Mūsu pulciņš nodarbojas ne tikai ar tekstilizstrādājumu izgatavošanu un aušanu. Mēs aktīvi piedalāmies zāles dekorēšanā, arī māls ir viens no materiāliem, kas iepatīcies pēdējā laikā. Tāpat darinām puzurus un maskas.”

Sapņu komanda nav maza. Baltinavas Kultūras nama audēju pulciņa vadītāja Iveta Gabrāne (foto – ar puķēm) smaidot pastāstīja, ka viņas sapņu komandā nav tikai baltinavieši. “Pārstāvam gan Ziemeļlatgali, gan Dienvidlatgali,” viņa paskaidroja. Jāsecina, ka Ivetas vadītās komandas darbos atspoguļojas dziļas tautiskās tradīcijas un mūsdienu vēsmas.

Enu dienā

Soli tuvāk sapņu profesijai

Irēna Tušinska

Ēnu diena ir lieliska iespēja jauniešiem iepazīt dažādas profesijas reālajā darba vidē. Tā palīdz skolēniem labāk saprast savas intereses, spējas un nākotnes karjeras iespējas. Vērojot speciālistu darba ikdienu, jaunieši gūst praktisku priekšstatu par izvēlēto nodarbošanos. 1.aprīli izdevību ēnot dažādu profesiju pārstāvjus izmantoja arī Balvu novada skolu audzēkņi.

Vēlas kļūt par Eiropas brīvprātīgo jaunieti

Rēzeknes tehnikuma izglītības programmas “Komerzinības” 2. kursa studentes Madara Šmite un Viktorija Upsova, kā arī Rekavas vidusskolas 11. klases audzēknis Rolands Spridzāns ēnoja Viļakas Jauniešu mājas vadītāju, jaunatnes darba speciālisti Žaklīnu Orlovsku.

MADARA ŠMITE tuvāk iepazīt jaunatnes darbinieka profesiju nolēma, jo pamatskolas gados bieži iesaistījās Viļakas jauniešu mājas rīkotajās aktivitātēs. Viņa vēlējās uzzināt, kā parasti aizrit Žaklīnas Orlovskas darba diena. Madaru īpaši interesēja Eiropas brīvprātīgo jauniešu ikdiena, jo arī pati nākotnē gribētu iesaistīties brīvprātīgajā darbā kādā no Eiropas valstīm: “Vēlējos par šo iespēju uzzināt mazliet vairāk.” Ēnotāja pastāstīja, ka kopā ar Žaklīnu pavadītā diena bija notikumiem un iespaidiem bagāta. Viņa paguva uzrakstīt pat mazās iniciatīvas projektu par ūdens aktivitātēm un stafetēm bērniem no trūcīgām ģimenēm. “Projektā iekļāvu aktivitātes ar SUP dēļiem, laivām, katamarāniem utt. Darbojoties brāļa uzņēmumā “Ezertūre”, šāda ideja man radās jau sen. Tikai īsti nezināju, kur to realizēt, un šī bija laba iespēja to izdarīt,” skaidro jauniете.

Ēnu dienā Madara kopā ar citiem bērniem un jauniešiem ciemojās arī Viļakas Sociālās aprūpes centrā un tā struktūrvienībā Šķīlbēnos: “Atbalstījām mazos bērnus, kuri tur uztājās. Parunājāmies arī ar pansionātu iemītniekiem, atbalstījām viņus, kā varējām.” Atgriezušies jauniešu mājā, ēnotāji noskatījās Balvu novadā strādājošo Eiropas brīvprātīgo jauniešu prezentāciju par sevi un savu darbu. “Pēc tam aprunājāmies ar Žaklīnu, uzdevām jautājumus par viņas darbu. Es, piemēram, nezināju, ka jaunatnes lietu speciālistam tik daudz laika jāpavada pie datora,” brīnījās Madara. Viņa pārliecināšanās, ka jaunatnes darbinieka profesijas galvenā iezīme ir jauniešu atbalstīšana. “Tā kā dzīvojam pierobežā, mums tas ir ļoti svarīgi. Domāju, ka es varētu darīt tādu darbu,” piebilda jauniете.

Pagaidām Madara vēl nav izlēmusi, kuru profesiju izvēlēties, jo *pielaiņojusi* vairākas. Apgūstot komercdarbinieka profesiju, jauniете spriež, ka lēmumu varēs pieņemt pēc pirmās prakses. Iepriekšējā Ēnu dienā viņa jau izmēģināja grāmatveža darbu. “Bija grūti, jo ļoti jāiedziļinās,” secināja Madara. Jauniете cer, ka Ēnu dienā iesaistīsies arī nākamgad: “Labprāt ēnotu kādu uzņēmēju,” sprieda Madara, kura uzskata, ka Ēnu diena ir lieliska iespēja pārliecināties, kura profesija būs piemērota.

Darbs nav vienmuļš

Arī VIKTORIJA UPSOVA no Gulbenes izvēlējās ēnot Žaklīnu Orlovsku, jo pazina viņu jau iepriekš, piedaloties brīvprātīgajā darbā Viļakas Jauniešu mājā. “Ēnu diena bija ļoti interesanta, pārdomāta un dažāda. Man patika,” apgalvoja jauniете. Izrādās, arī skolā Viktorija bieži darbojas dažādos projektos kopā ar citiem jauniešiem. Lai arī šobrīd apgūst komerczinības, Viktorija spēj sevi iztēloties arī jaunatnes darba speciālistes lomā. Viņu šī profesija piesaista ar savu dažādību: “Šis darbs nav vienmuļš.” Tomēr Viktoriju pārsteidza, cik daudz laika jaunatnes darbiniekam jāpavada pie datora: “Biju domājusi, ka vairāk jādarbojas ar jauniešiem. Taču izrādās, ka Žaklīna vairāk strādā pie datora, meklējot dažādas iespējas piesaistīt finansējumu un tamlīdzīgi.” Viktorija jau vairākus gadus izmantojusi Ēnu dienas sniegtās iespējas: “Esmu ēnojusi uzņēmēju un grāmatvedi “Gulbenes Energo Servisā”.”

Nolēmusi izvēlēties medicīnu

Balvu Valsts ģimnāzijas 12. klases audzēkne RENĀTE MŪR-NIECE, kura ēnoja vecmāti Juliannu Doroškeviču Rēzeknes slimnīcas Dzemdību nodaļā, jau šobrīd zina, ka izvēlēties strādāt medicīnas jomā. Šoreiz viņa gribēja tuvāk iepazīt vecmātes darbu. “Sākumā noklausījāmies nelielu ievadlekciju par Rēzeknes slimnīcu – par to, cik pacientu tā uzņem, cik darbinieku tur strādā, par izmaksām utt. Vēlāk ēnojam ēnu

Foto - no personīgā arhīva

Kopā ar dzemdību nodaļas vecmāti. Renāte Mūrniece (no kreisās) ēnoja vecmāti Juliannu Doroškeviču Rēzeknes slimnīcas Dzemdību nodaļā, jo vēlējās izprast, kā notiek dzemdības un kā pēc iespējas labāk atbalstīt topošās māmiņas.

devējus,” par Rēzeknes slimnīcā pavadīto dienu stāsta jauniете. Dienas gaitā Renāte apskatīja dzemdību nodaļu, palātas, dzemdību istabas, uzņemšanu un citas telpas. Viņa uzzināja, kā pareizi ietīt un apģērbt jaundzimušo, kā mazuli turēt, apskatīja dažādus medicīnu instrumentus, ko izmanto dzemdībās. “Mums ļāva ieiet ģimenes palātā. Tur uzturējās dzemdētāja, kurai bija sākušās kontrakcijas. Vecmāte pastāstīja un parādīja, kā jāmēra toni. Bija ļoti interesanti,” atklāj Renāte, kurai tā bija pirmā saskarsme ar vecmātes profesiju.

Renāte gribēja iepazīt dzemdību nodaļas ikdienu, jo viņai patīk mazi bērni un interesē, kā pēc iespējas labāk palīdzēt topošajām māmiņām. “Gribējās saprast, cik lielam stresam jāiet cauri un kā jāsatavojas dzemdībām,” apgalvo jauniете. Šis zināšanas viņai noderēs nākotnē, jo arī pati kādreiz gribētu kļūt par māmiņu. “Domāju, ka varētu strādāt tādu darbu. Taču tā ir ļoti liela atbildība, jo esi atbildīgs ne tikai par vienu, bet par divu vai pat vairāk cilvēku dzīvībām,” spriež meitene.

Medicīna viņai ir pazīstama joma, jo viņas mamma strādā par ārsta palīdzi. “Visticamāk, arī es izvēlēšos kādu ar medicīnu saistītu profesiju,” apgalvo 12. klases audzēkne.

Sapņo par pilota karjeru

Viļakas vidusskolas 10. klases audzēknis RINALDS SLIŠĀNS Ēnu dienā devās uz Lielvārdes gaisa spēku bāzi, kur ēnoja helikoptera pilotu Jāni Ķeniņu. “Mums izrādīja pilotu darba vietu – ofisu un arī angārus, pastāstīja par pilota ikdienu. Tuvāk apskatījām visus helikopterus,” stāsta jauniētis. Dienas gaitā Rinaldam bija iespēja arī nobaudīt pusdienas kopā ar gaisa spēku bāzē strādājošajiem. “Ēdamtelpa tur ir ļoti liela, izvietota divos stāvos,” iespaidos dalās puisis.

Rinalds kopš bērnības sapņo kļūt par pilotu: “Man vienmēr patikusi aviācija, īpaši militārajā jomā. Jau bērnībā, redzot, ka lido lidmašīna, uzreiz biju klāt.” Puisis skaidro, ka militārā aviācija saista vairāk, jo komercreisu pilotu darba grafiks vairāk saistīts ar tāliem lidojumiem ārpus Latvijas: “Kļūstot par militāro pilotu un strādājot, piemēram, tepat Lielvārdē, varu visu laiku būt Latvijā.”

Sekojošajā dienā Lielvārdes militārās aviācijas bāzē, Rinaldu nedaudz pārsteidza lielie attālumi, ko bāzes teritorijā ik dienu mēro darbinieki: “Viņiem no ofisa līdz angāram jāpārvietojas ar automašīnu, jo citādi būtu jāiet visa diena. Tur joprojām viss attīstās un tiek būvēts.” Profesijas izvēles nopietnību apstiprina arī iepriekšējās Ēnu dienas izvēle, kad Rinalds tuvāk iepazīs helikoptera pilota darbu valsts Robežsardzes aviācijas pārvaldē. “Iespējams, arī nākamgad ēnošu kādu pilotu, jo jāizmanto iespējas, kas mums dotas,” apgalvo vidusskolēns. Rinalds stingri nolēmis apgūt šo profesiju: “Esmu diezgan drošs, ka mācišos par pilotu. Iestāšos aizsardzības akadēmijā un pēc tam turpināšu izglītoties, lai

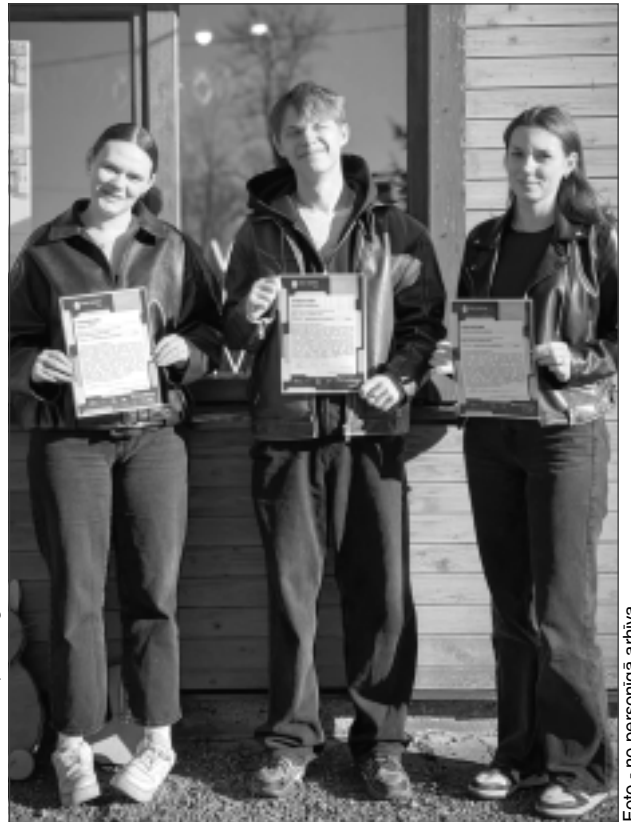

Foto - no personīgā arhīva

Ēno jaunatnes lietu speciālisti. Madara, Rolands un Viktorija vēlējās tuvāk iepazīt jaunatnes darbinieka darba pienākumus, tādēļ Ēnu dienu pavadīja Viļakas Jauniešu mājā.

Foto - no personīgā arhīva

Ēno helikoptera pilotu. Lai Ēnu dienu varētu pavadīt Ādažu militārajā gaisa spēku bāzē, Rinalds izturēja konkursu, jo no astoņiem pieteiktajiem jauniešiem šo iespēju ieguva tikai trīs.

kļūtu par pilotu.” Rinalds apgalvo, ka jebkurā gadījumā viņš strādās militārajā jomā. Gatavojoties militārajai karjerai, puisis jau vairākus gadus darbojas Jaunsardzē.

Rinalds augstu vērtē Ēnu dienas sniegto iespēju tuvāk iepazīt interesējošās profesijas. “Iespējams, daļa jauniešu jau izlēmuši, par ko kļūs, tāpēc vairs nepiedalās Ēnu dienā,” par to, kāpēc ne visi izmanto doto izdevību, spriež jauniētis. Turpretim Rinalds tādu Ēnu dienu, kādu pavadīja gaisa spēku bāzē, labprāt atkārtotu kaut katru dienu.

Vērtē ŽAKLĪNA ORLOVSKA:

– Ēnu dienas dalībnieki izrādīja patiesu interesi par jaunatnes lietu speciālista darbu, bija atsaucīgi, komunikabli, ar vēlmi iesaistīties ikdienas procesos. Īpaši jāizceļ viņu iniciatīva un drosme, pilnveidojot publiskās uzstāšanās prasmes, uzstājoties divos pasākumos sociālajās mājās, kā arī patstāvīgi izstrādājot un iesniedzot savu pirmo mazās iniciatīvas projektu. Dalībnieki iepazinās arī ar Eiropas brīvprātīgā darba veicējiem novadā, gūstot plašāku izpratni par starptautisko jaunatnes darbu. Viņi ir spējīgi izprast darba specifiku, uzdot jēgpilnus jautājumus un veiksmīgi iejusties jaunatnes darba vidē. Ieteicams turpināt attīstīt iniciatīvu, sadarbības prasmes un interesi par darbu ar jauniešiem, jo ir redzams potenciāls turpmākajai profesionālajai izaugsmei šajā jomā.

Saruna

“Man patīk strādāt ar sabiedrību – esmu pareizajā vietā”

Sanita Karavoičika

Pirmais gads jaunā amatā bieži vien ir laiks, kad ieceres sastopas ar realitāti. Ari Balvu novada domes priekšsēdētāja vietniecei AIJAI MEŽALEI šis periods nozīmējis gan stratēģisku lēmumu pieņemšanu, gan ikdienas problēmu risināšanu. Līdz šim publiskajā telpā vairāk izskanējuši pieņemtie lēmumi, nekā viņas pašas skatījums, tādēļ, tuvojoties darba gada robežai, šī ir pirmā plašākā saruna par paveikto, izvēlēm un nākotnes iecerēm.

Jūlijā apritēs gads, kopš kļuvāt par Balvu novada domes priekšsēdētāja vietnieci. Kā pagājis šis laiks?

– Šie bijuši ļoti darbīgi mēneši, jo bija daudz jāmacās, jālasa un jāizzina. Viens ir vadīt Izglītības, kultūras un sporta jautājumu komiteju, ko darīju iepriekšējā sasaukumā, bet pavisam kas cits – būt priekšsēdētāja vietniecei sociālās, izglītības, kultūras un sporta attīstības jautājumos. Tas ir darbs ar dokumentiem, saistošo noteikumu izstrādi, iestāžu vadītājiem, arī darbiniekiem. Šīs ir sfēras, kurās bez izmaiņām, optimizācijas un kopējas sadarbības netiks galā. Šobrīd situācija nav iepriecinoša, jo novadā iedzīvotāju kļūst arvien mazāk, līdz ar to pašvaldībai mazāk ienākumu, bet mums jādomā, kā nodrošināt valsti noteiktās obligātās funkcijas. Un tas jā dara visiem kopā, uzklusot, spriežot un necerot, ka nāks citi laiki vai kāds palīdzēs. Turklāt jāņem vērā, ka viss strauji novoco – infrastruktūra un pakalpojumi prasa lielus finansiālus ieguldījumus. Un šis ir viens no iemesliem, kādēļ diemžēl nespējam darbiniekiem nodrošināt pienācīgu atalgojumu.

Kādi bija lielākie izaicinājumi, sākot strādāt šajā sasaukumā?

– Ņemot vērā, ka man ir astoņu gadu darba pieredze pašvaldībā kā deputātei, izaicinājumu netrūkst joprojām. Atziņš, ka pagājušajā sasaukumā bijām ļoti humāni un daudzas lietas neizdarījām. Par piemēru minēšu skolu optimizāciju un skolēnu pārvadājumu jautājumu, kas mums joprojām ir ļoti aktuāli. Braucot pa novadu un redzot, cik tukšas palikušas ēkas, saprotu, ka pašvaldības iestādes jāliek kopā un jāveido efektīvāka pārvaldība, kas īpaši aktuāli ir ziemas sezonā, kad jātaupa resursi. Patiešām liels izaicinājums ir salikt zem viena jumta bibliotēkas un muzejus un nodrošināt, ka šīs iestādes darbojas pilnvērtīgi. Tai pat laikā svarīgi sekot līdzi arī sociālajai jomai, jo arī šajā sfērā pēc četrpadsmit novadu apvienošanas darba lauks kļuvis ļoti plašs. Nesēn kopā ar Veselības un sociālās komitejas priekšsēdētāju Andri Bačuku izveidojām darba grupu, kas strādāja ar ļoti labu rezultātu. Mēs saredzam, ka arī šajā jomā jābūt optimizācijai, jo “Pansionāts “Balvi”” joprojām nav piepildīts. Tai pat laikā jādomā par pansijas, kas atrodas pansionātā, slēgšanu. Reālā situācija ir tāda, ka faktiski visiem pansijā dzīvojošajiem 14 cilvēkiem ir maznodrošinātas personas statuss. Līdz ar to pašvaldībai par viņiem jāmaksā divreiz – piešķirot pabalstu un palīdzot segt uzturēšanās izdevumus. Kā priekšsēdētāja vietniecei mans darba lauks ir ļoti plašs – esmu pārliecināta, ka tikai ar prātīgu domāšanu un rēķināšanu, bez ambīcijām un politiskām intrigām mums novads jākārtot, jānotur un jāvirzās uz priekšu.

Sabiedrības reakcija un attieksme, uzzinot par otrā vietnieka amata izveidi, bija neviennozīmīga... Pašai ir izdevies pieņemt šādu iedzīvotāju nostāju?

– Pieļāvu un zināju, ka šāda reakcija varētu būt, jo tik nelielā novadā veidot otrā vietnieka amatu ir diezgan nepopulārs lēmums. Kaut gan nebūt neesam vienīgie Latvijā, kas šādu praksi pielieto – to darījušas ļoti daudzas pašvaldības. Startējot šajās pašvaldību vēlēšanās, mans mērķis bija augt kā politiķei – šķita svarīgi būt šeit un darboties. Uzskatu, ka mana grāmatvedes pieredze uzņēmējdarbībā, vēlāk arī mājas vecākās amatā, bija ļoti vērtīga. Manuprāt, šos darbus darīju ar augstu atbildības sajūtu, turklāt man ir ļoti labas prasmes komunicēt ar cilvēkiem. Jutu, kā lietas jāvirza uz priekšu, un uz šo amatu gāju tikai ar nosacījumu, ka gribu būt vietniece. Vienmēr strādāju, lai būtu rezultāts, protu sadzirdēt cilvēkus un, kas nav mazāk svarīgi, esmu vērsta uz pārmaiņām. Diemžēl to nevaru teikt par visiem politiķiem. Ienākot pašvaldības administrācijā ēkā un kļūstot par deputātiem, daudzi vēlas strādāt, bet nav gatavi radikālām pārmaiņām. Jaunajā de-

Foto - S. Karavoičika

Lielākā motivācija – turpināt iesāktos darbus. Aija Mežale atzīst, ka viņai ir liels gandarījums, kad iziet uz ielas vai aizbrauc uz kādu pasākumu un satiek cilvēkus: “Viņiem varu pateikt, – jā, kopā ar komandu esmu izdarījusi daudz un varu atzīt arī lietas, kuras neesmu izdarījusi. Un, protams, katrs iedzīvotāju ‘paldies’ vai arī aizrādījums ir mana darba novērtējums. Man patīk iesaistīties akūtās situācijās un meklēt risinājumu, jo esmu par izdošanos un rezultātu. Man patīk strādāt ar sabiedrību. Šķiet, ka esmu istajā vietā.”

putātu sastāvā no Nacionālās apvienības tagad esam kopā ar zemnieku saimniecības “Kotiņi” īpašnieku Aldi Ločmeli, kurš arī ir cilvēks, kas redz situāciju un tendēts uz pozitīvām pārmaiņām. Mūsu mērķis ir nevis bēdāties un gausties, bet meklēt risinājumu, lai varam virzīties uz priekšu. Gribēju būt vietniece, jo sfērās, kuras tagad ir manā pārziņā, tādā vai citādā veidā esmu biju klātesoša vienmēr. Uzskatu, – jo vairāk mums būs politiķu, kuriem rūp novads, jo labākus augļus tas nesīs. Tagad man ir iespēja pierādīt, ka varu attaisnot uz sevi liktās cerības. Tikai, protams, jāsaprot, ka tas nenotiek uzreiz, jo vēl pagājis tikai gads. Rezultātus varēs just otrajā, trešajā darbības gadā, jo šobrīd iesāktas un tiek virzītas ļoti lielas lietas. Bet, atgriežoties pie jautājuma par sabiedrības reakciju, neslēpšu, ka patīkami nebija, taču ar to rēķinājos. Tobrīd abas ar kolēģi Intu Kaļvu nezinājām, kura ir pirmais un kura – otrais vietnieks, gājām strādāt abas, un abām darbs nav viegls, bet ļoti atbildīgs. Jā, atšķirībā no iepriekšējā sasaukuma deputātiem, mēs šobrīd strādājam diezgan ātri, un varbūt tā arī mūsdienās jābūt. Iespējams, neesam tik labsirdīgi un nesolām, ka četru darba dienu nebūs, kā to darīja priekšsēdētājs Sergejs Maksimovs pagājušajā sasaukumā. Tā nedrīkst būt. Ja jūt, ka nav labi, tad jāsaņem godīgi. Šī sasaukuma deputāti ar solījumiem nemētājas.

Izglītība ir viena no jomām, kas nonākusi Jūsu pārziņā. Novadā joprojām notiek skolu tīkla optimizācija – daudzas izglītības iestādes jau slēgtas...

– Ļoti gaidām brīdi, kad maijā pie deputātiem ar savu redzējumu nāks Izglītības pārvaldes vadītāja. Man ļoti patīk strādāt ar Inesi Circeni un viņas vadīto komandu, kas vienmēr nāk ar patiesu informāciju un faktiem. Pēc tam viss atkarīgs no mūsu lēmumiem un tā – būsīm lojāli un tālredzīgi, vai strādāsim uz vēlēšanu. Neskatoties uz to, ka šajā sasaukumā ar ļoti lielām sāpēm pieņemām lēmumu neatvērt 10. klases Rugāju, Rekavas un Baltinavas vidusskolās, ko patiesībā vajadzēja izdarīt jau iepriekš, situācija nav iepriecinoša. Mēs ļoti gribējām stiprināt Viļakas vidusskolu, jo, lai saņemtu valsts finansējumu un pedagogu mērķdotācijas, tur jābūt vismaz 30 skolēniem, ne mazāk. Ar šiem nepopulārajiem lēmumiem varbūt noturēsim arī Balvu Valsts ģimnāziju, kur obligātā prasība vairs nebūs 120 skolēni. Aprīlī tiks lemts par skolēnu obligāto skaitu šīs vidusskolas posmā. Taču tas ir tikai tāpēc, ka esam izdarījuši savus mājasdarbus.

Kuras skolas rindā ir nākamās?

– Iedzīvotāju skaits turpina samazināties, kaut mēs redzam, ka novadā ir pietiekami daudz jaunu ģimeņu un kustība notiek. Šobrīd vērosim, kas notiek ar Eglaines pamatskolu un skolu Bērziņi. Visu parādīs statistikas dati un reālais skolēnu

skaits, kas, iespējams, jau būs zināms maijā. Ja nē, izšķirošais būs 1. septembris. Nesēn ar smagu sirdi aizvērām bērnu dārza filiāli Žiguros, kur viena bērna izmaksas bija 586,98 eiro mēnesī. Šobrīd arī bērnu dārzā “Ieviņa” Kubulos viens bērns pašvaldībai izmaksā vairāk nekā 528,09 eiro mēnesī. Ja runājam par Balvu pilsētas pirmsskolas izglītības iestādi Bērzkalnē, tur viena bērna izmaksas ir 430,18 eiro mēnesī. Šobrīd par šīm iestādēm nerunājam un nav plānots tās aizvērt, taču iedzīvotājiem jāzina, ka ir situācijas, kad viņi veicina šādu lēmumu pieņemšanu un, tā teikt, balso paši savām kājām. Saprotams, – ja ir darbs Viļakā vai Balvos, tad ērtāk bērnu vest uz turieni. Turklāt ir vispārzināms fakts – kur vairāk bērnu, tur lielākas iespējas un labāka attīstība.

Šajā sasaukumā pārmaiņas skārušas arī kultūras sfērā, jo likvidēta iepriekšējā kultūras pārvalde, tagad tai pievienojot arī bijušo uzņēmējdarbības centru. Šis solis attaisnojis sevi?

– Domāju, ka pavisam noteikti to jutīsim pēc aptuveni gada, bet kopumā esmu apmierināta ar šādu lēmumu un optimizāciju. Nupat pieņemām novada kultūras un tūrisma stratēģiju, pie kuras izveides ieguldīts liels darbs. Tagad mums ir jauna Kultūras un tūrisma pārvaldes vadītāja. Jā, viņai jāaug pašai, jākrāj pieredze, jāklausa un jāmacās kopā ar mums visiem, bet es uzskatu, ka jebkuri pasākumi, kas Balvu novadā notiek, saistīti gan ar kultūru, gan tūrismu. Apvienojot kultūras un tūrisma nozares, mēs tikai iegūsim. Jaunajai vadītājai ir daudz labu ideju, jo viņai bijusi pieredze, gan strādājot ārzemēs, gan tepat Latvijā. Ilze Zemrāce nāk ar inovācijām, savādāku skatījumu un redzējumu, kas raksturīgs mūsdienai jaunajiem cilvēkiem. Par šādiem speciālistiem esmu tikai ‘par’, tādēļ uzskatu, ka Kultūras un tūrisma pārvaldes izveide ir ļoti pareizs lēmums. Nupat runāju ar Balvu Kultūras un atpūtas centra vadītāju Ditu Niperi. Lieldienās balli kultūras namā atmeklēja vien 100 cilvēki. Vai tas ir nopietni? Protams, labi, ka ir šie 100 – arī viņi jārespektē un par viņiem jādomā. Bet ko tad darīsim tālāk? Ir skaidrs, ka mūsdienās tūrisms un kultūra iet roku rokā. Mums, piemēram, ir “Mājas kafējnicu dienas”, pieprasījums un piedāvājums kļūst savādāks. Tai pat laikā jāpiecējas arī par to, ka pagastu tautas namos saglabājušās ierastās tradīcijas. Paldies pašdarbības kolektīviem, kuri svētkos nāk, dejo un dzied, veltot tam visu savu enerģiju. Pasākumos skatītāju rindās visbiežāk redzam pašdarbības kolektīvu ģimenes, radniekus, varbūt atbrauc kāds ciemiņš. Bet kopumā visbiežāk svētkus radām paši sev, līdz ar to par apmeklētāju pieplūdumu runāt nevaram. Gribētu, lai vismaz divreiz gadā pie mums kāds atbrauc ciemos un paskatās, kā skan Balvu novads, kā mēs strādājam. Ko parādīt,

Saruna

mums ir pietiekami daudz – Sakrālais kultūras mantojums un novadam raksturīgās tradīcijas.

Nupat izskanējusi informācija arī par Ziemeļlatgales sporta centra slēgšanu... Pirms pāris gadiem deputāti balsoja par tā izveidi, bet nu grasās aizvērt. Kāds tam iemesls?

– Teikšu godīgi, – pirms četriem gadiem Ziemeļlatgales biznesa un uzņēmējdarbības centrs, tāpat arī Sporta centrs, bija mazliet politiski lēmumi. Jā, tajā mirkli likās, ka tas viss ir ļoti pareizi, un mēs šos lēmumprojektus akceptējām. Taču laiks rit, un, strādājot pie sporta attīstības stratēģijas, kuru neesam vēl pieņēmuši, no aktīviem cilvēkiem un sporta entuziastiem sadzirdēju, ka līdzšinējā formātā šādu sporta centra darbību vairs nesaredz. Nesen šo jautājumu kopā ar novada vadītāju, izpilddirektori, speciālistiem un sporta entuziastiem sapulcē izrunājām. Domāju, ka mēs virzīsimies uz lēmumprojektu par sporta centra slēgšanu. No šīs sarunas sapratām, ka cilvēki ir gatavi veidot biedrības un strādāt ar noteikumu, ka tām piešķirsim finansējumu. Protams, līdz galarezultātam vēl krietns ceļš ejams, taču jau tagad ir skaidrs, ka tādā veidā vēl vairāk iesaistīsim sabiedrību tautas sportā un veicināsim veselīgo dzīvesveidu. Tādēļ varu apgalvot, ka sporta centra slēgšana nenožīmēs to, ka tautas sportam nebūs atbalsta. Atbalsts būs, jo finansējums paliek tas pats – 117 tūkstoši eiro gadā. Zināšanai: lai uzturētu Sporta centru un izmaksātu atalgojumu, pašvaldība šobrīd tērē 80 tūkstošus eiro. Protams, gribu teikt paldies šiem cilvēkiem par to, ka viņi strādājuši un darbojušies, bet mēs šīs jomas pastāvēšanu šobrīd redzam savādāk. Kāpēc to naudu nevarētu sadalīt biedrībām, inventāra iegādei un kādam, kas to visu kūrē? Tas būtu tikai apsveicami. Teikšu godīgi, par šo modeli nedzirdēju negatīvus komentārus. Tā strādā daudzi novadi, un arī mēs iesim šajā virzienā.

Tāpat kā iepriekšējā sasaukumā, arī šajā deputāti cita starpā pieņem nepopulārus lēmumus – žigurieši paliks bez bērnu dārza, slēgtas trīs veļas mājas novadā, drīz nebūs arī nakts patversmes. Pašvaldība skaidro, – visam trūkst finansējuma, bet iedzīvotāji jautā, vai tad pašvaldībai nav jāstrādā cilvēku labā?

– Runājot par nakts patversmi, statistikas dati liecina, ka šobrīd iekšējos kārtības noteikumus ievēro un to apmeklē tikai viens cilvēks. Tajā pašā laikā nakts patversmei ir četri sargi! Tad jājautā, cik tas izmaksā, un vai pašvaldībai šāds pakalpojums vajadzīgs? Jā, valstī tas noteikts kā obligāts, bet mēs noslēgsim sadarbības līgumu ar Rēzekni un pirmo mēnesi pavērosim, cik cilvēku būs un vai vispār šī patversme nepieciešama. Sociālajā jomā mēs šos jautājumus redzam savādāk, iespējams, uz kādu mirkli cilvēkiem, kuriem nepieciešama nakts patversme, piedāvāsim krīzes istabu vai radīsim citu risinājumu. Bet viens ir skaidrs – uzturēt tik dārgu pakalpojumu ir nelietderīgi. Savukārt, ja akcentējam jautājumu par slēgtajām veļas mājām, tad gribu teikt, ka tās savulaik tika izveidotas, pateicoties Eiropas projektu finansējumam. Tas bija laikos, kad bijušā Balvu rajona teritorijā pastāvēja četri novadi. Tagad tehnika jau nolietojusies, veļasmašīnas vecas. Liekot kopā izmaksas un ienākumus, sapratām, ka vairs nevaram atļauties to visu uzturēt. Varbūt iedzīvotājiem labāk kooperēties ar kaimiņiem vai rast citu risinājumu? Arī uzņēmēji

nepiedāvā šādu pakalpojumu – pirts nav ne Viļakā, ne Baltinavā, ne arī Rugājos. Šobrīd prioritātes ir ceļi, komunālie pakalpojumi un arī sociālie pabalsti, kas obligāti jāizmaksā likumā noteiktajā kārtībā. Tāpēc es negribētu piekrist apgalvojumam, ka nedomājam par iedzīvotājiem. Šogad budžetā par aptuveni 200 000 eiro palielinājušās izmaksas sociālajiem pabalstiem. Ja pāris cilvēki nevar saņemt pakalpojumu, bet pretī ir 100 un vairāk cilvēku, kuriem vajadzīgs atbalsts un palīdzība, mēs lejam par labu vairākumam. Diemžēl sabiedrība līdz galam neiedziļinās, kāpēc mēs to darām. Mainījusies arī novada vadība – ja nestrādāsim ar prātu, naudas nebūs, līdz ar to arī virzības. Nevaram atļauties *ekstras* un neko lieku.

Pagājušajā sasaukumā tikai pēc pirmajiem darbības gadiem deputāti atzina, ka opozīcija tomēr pastāv. Kā ir tagad?

– Tagad ir līdzīgi. Iepriekšējā sasaukumā biju pozīcijā, jo vadīju komiteju. Toreiz, tāpat kā tagad, darbu sākām 15 deputāti, taču, laikam ejot, iepriekšējā sasaukuma opozīcijas pārstāvji redzēja un saprata, ka var un vajag strādāt savādāk. Viņi norādīja, ka mēs daudzām lietām pieejam pavirši, ko galarezultātā arī parādīja 4,8 miljonu iztrūkums budžetā. Ilgtermiņā tā bija nesekošana līdz svarīgiem jautājumiem. Līdz ar to attieksme “kā ir, tā ir, kā būs, tā būs” darija savu. Novadiem apvienojoties, daudziem tika saglabātas darbvietas, bet rezultāta īsti nebija. Pēdējās pašvaldību vēlēšanās situācija izvērtās tāda, ka vienai partijai bija 5 deputātu vietas, otrai – 4. Un bija pilnīga pārliecība, ka viss būs kārtībā un paliks strādāt tas pats iepriekšējais sastāvs Sergeja Maksimova vadībā. Taču tā nenotika. Tagadējām pie varas esošajām partijām noslēgts koalīcijas līgums un, teikšu atklāti, mums redzējums uz visu ir savādāks. Prieccē, ka šajā deputātu sastāvā ienākusi jaunā paaudze un ir uzņēmēji. Viņi naudu skaita un rēķina savādāk, nekā varbūt skolu direktori un pašvaldību darbinieki. Taču, runājot par opozīciju, šobrīd tās darbību īpaši neizjūtu. Viņi seko līdzī tam, ko lejam un virzām, un ir lēmumprojekti, kuros balso ‘par’. Šad un tad, protams, parādās jautājumi, kuros opozīcija strādā uz publiku, bet tā ir politika. No šī viedokļa raugoties, tas ir normāls process.

Sabiedrībā jūtams satraukums – iedzīvotāju skaits samazinās, darbavietu nav, uzņēmēji jaunas nepiedāvā. Kādā virzienā mēs ejam?

– Šobrīd tendence ir neviennozīmīga un satraukumu raisoša. Nesen izskanēja informācija, ka “Ecolains” autobusi pārtrauc komercpārvaldījumus, kas radija lielu rezonansi sabiedrībā. Tas skaidri parāda reālo situāciju valstī un to, ka uzņēmēji nevar tikt galā ar izdevumiem, jo viss ir ļoti dārgs. Diemžēl arī mūsu lielie politiķi Latgali lielākoties atbalsta ar vārdiem. Iedod finansējumu caur projektiem vai iedzīvotāju ienākuma nodokli, taču tas nekompensē vajadzību, kas mūsu reģionam ir. Latgalei teritorijas mazāk nepaliek, bet problēmas tikai samilzt. Kāpēc uzņēmējiem attālākās vietās izdzīvot kļūst arvien grūtāk? Pirmkārt, tas ir attālums līdz galvaspilsētai, otrkārt, sarežģītais preces noiets. Viss paliek uz pašu pleciem. Uzņēmējiem, kuriem ir spēks un jauda, vienīgā izeja ir pajauties uz savu prātu, varēšanu un turpināt klauvēt pie politiķu godaprāta, jo tuvojas Saeimas vēlēšanas. Arī mūsu novadā cilvēki gaida attīstību, bet par ko varam runāt ar izdzīvošanas bu-

džetu? Ziemeļlatgales partnerība pašvaldībai piedāvā nākt projektā un padarīt mūsdienīgāku pilsētas skvēru, jo mūsu ūdensroze jau novecojusi, rotaļu laukums nokalpojis pietiekami ilgu laiku un jau vairākkārt labots. Topošajā jaunatnes parkā domāts par aktivitātēm jauniešiem, bet, redzot tāmes, saprotam, ka ieguldījumi vajadzīgi milzīgi – tajā skaitā arī no pašvaldības. Jāņem kredīts, jo tikai tā varam iedzīvotājiem kaut ko parādīt. Nesen gāju uz darbu un domāju, – ja valdība “airBaltic” nedotu finansējumu un to nestiprinātu, mums nebūtu, ar ko lidot. Esam tik ļoti nabadzīga valsts... Cilvēki, izdariet secinājumus, – ne tikai pašvaldībai grūti izdzīvot un turēties, bet arī lielās firmas netiek galā. Tas ir nopietns signāls.

Analizējot kādu problēmu vai kļūdu, nereti izskan teiciens, – tas bija komunikācijas trūkums. Kā vērtējat sadarbību ar domes deputātiem un administrāciju?

– Tas ir tas, pie kā ļoti jāpiestrādā. Tas ir tāpat kā skolā, kur svarīga sadarbība starp skolu, skolēnu, bērna vecākiem un bērnu. Tāpat ir arī šeit – vadība, izpildvara, darbinieki. Mums šis jautājums diemžēl klibo – spītības, neprasmes vai laika trūkuma dēļ.

Pēdējā laikā esam pieraduši dzirdēt, ka viss ir slikti, bet varbūt ir labas lietas, kuras vērts pieminēt?

– Šobrīd strādājam pie saistošo noteikumu izstrādes par ārējās vides pielāgošanu cilvēkiem ar kustību traucējumiem. Tas nozīmē, ka iedzīvotājam, neveicot nekādas lielas pārbūves, būs iespēja iegādāties speciālu kāpurķēžu pacelāju, līdz ar to nebūs jāizbūvē speciālas uzbrauktuves un cilvēks ar kustību traucējumiem varēs nokļūt tur, kur vēlas. Pirmo reizi piešķirsim tam finansējumu – 2500 eiro vienai personai. Tas būs ļoti labs atbalsts, jo jau šobrīd ir vismaz 300 cilvēki, kuriem šāds pakalpojums varētu būt nepieciešams. Vēl viens jaunums, ka septembrī Vidzemes ielā, Balvos, atvērsim vēl vienu Tilžas pamatskolas filiāles klasi bērniem ar īpašām vajadzībām, lai vecākiem savi bērni nav jāved uz Gulbeni un citiem novadiem. Šis ir tās labās lietas, kuras virzām jau no iepriekšējā sasaukuma laikiem. Patiesībā viss, ko esam izdarījuši un kur esam ieguldījušies, ir ļoti labi – tas ir gan Balvu Kultūras un atpūtas centrs, gan izglītības iestādes. Prieks, ka iedzīvotājiem joprojām ir vieta, kur dziedāt un dejot, nevienu pašdarbības kolektīvu neesam samazinājuši, ne arī devuši signālu par to. Jā saglabā sociālā joma, jāstiprina pansionāts, lai cilvēkiem tur patikami uzturēties. Man ļoti svarīgi, lai novadā būtu gan bibliotēkas, gan muzeji, gan feldšerpunkti, tāpēc optimizējam iestādes un mēģinām tās izvietot visiem pieejamas vienā ēkā. Tas jau izdarīts Briežuciemā un Žiguros, ļoti gribētos, lai arī Rugāju iedzīvotāji mūs sadzird un varam vienoties šajā jautājumā. Tikpat svarīgi ir atjaunot Balvu peldbaseinu. Ir jādzīvo šeit un tagad, mēs nedrīkstam viens pret otru būt neiecietīgi. Un, ja esam kopā ar Rugājiem, Baltinavu un Viļaku, tad esam. Tikai tā varam izdzīvot, jo, pastāvot katrs par sevi, neko nepanāksim. To arī novēlu, un ļoti ceru, ka cilvēkiem prioritāte vairs nebūs tikai ‘es’, bet būsīm ‘mēs’. Tas attiecas ne vien uz iedzīvotājiem, bet arī politiķiem. Uzskatu, ka politiskās ambīcijas nedrīkst likt augstāk par cilvēku kopējo labumu. Kā es vienmēr esmu teikusi – ir jāciena vieta, kurā dzīvojam, un jāciena arī tās iedzīvotāji.

Aktuāli

Māksliniekam Postažam piespriež desmit gadus cietumā

Rīgas apgabaltiesa par vairāk nekā pirms 30 gadiem pastrādātu seksuālu vardarbību pret mazām meitenēm apsūdzētajam gleznotājam un Latvijas Mākslas akadēmijas ilggadējam pasniedzējam Pēterim Postažam piespriedusi brīvības atņemšanu uz desmit gadiem, ziņo aģentūra LETA.

Pagājušo otrdien, 7. aprīlī, tiesas debatēs izteicās ne vien prokurore un aizstāvē, bet arī visas četras cietušās. Pēc tam tiesa uzklauzīja apsūdzētā pēdējo vārdu un pēc 50 minūšu apspriedes pasludināja spriedumu. Tiesa nolēma daļēji atcelt Rīgas rajona tiesas spriedumu, ar kuru Postažam bija piespriests trīs gadu nosacīts cietumsods, un atceltajā daļā piesprieda reālu brīvības atņemšanu uz astoņiem gadiem un sešiem mēnešiem. Galīgais sods ir noteikts, daļēji saskaitot piespriestos sodus, tādēļ pavisam ir piespriests desmit gadu ilgs cietumsods. Tāpat tiesa piedzina no Postaža lielāku morālo kompensāciju katrai cietušajai, nekā to bija lēmusi pirmās instances tiesa. Par pilna tiesas sprieduma pieejamības dienu patlaban ir noteikts 21. aprīlis. Spriedums nav stājies spēkā, un to varēs pārsūdzēt 10 darbdienu laikā kasācijas kārtībā.

Postaža lieta tika skatīta slēgtās sēdēs. Kā iepriekš vēstīja Baltijas pētnieciskās žurnālistikas centrs “Re:Baltica”, pirmās instances tiesa mākslinieku atzinusi par vainīgu mazgadīgās izvarošanā, netiklu darbību izdarīšanā ar personu, kas nav sasniegusi 16 gadu vecumu, un dzimumsakaros ar 16 gadu vecumu nesasnēgušu personu. Par to Postažam piespriests trīs gadu nosacīts cietumsods. Apsūdzētais tiesā noliedzis savu vainu un pārsūdzējis spriedumu. To ir izdarījusi arī prokuratūra un cietušās. Starp cietušajām ir gan Postaža sievas mazmeitas, gan meitenes, kuras viņš mācījis gleznot. No sieviešu stāstiem izriet, ka Postažs pirms desmitiem gadu, izmantojot savu autoritāti, draudējis nokārtot, ka viņas netiks uzņemtas LMA, ja nenāks pie mākslinieka uz darbnīcu, vēstīja Baltijas pētnieciskās žurnālistikas centrs “Re:Baltica”.

Balvu novada domes deputāti no dāvinājuma atteicās

Mākslinieks Pēteris Postažs zināms arī Balvu novada iedzīvotājiem, jo viņu un Balvus saista 40 gadus ilgs mantojums.

Pirms 40 gadiem tieši Pēteris Postažs kopā ar Induli Landaus, guļot uz stalažām, apgleznoja Balvu Dzimtsarakstu nodaļas griestus, kas saglabājušies joprojām. Savukārt pagājušogad Balvu novada svētkos vietējiem iedzīvotājiem un svētku viesiem bija iespēja tikties ar mākslinieku viņa gleznu izstādē Balvu Novada muzejā, pēc kuras lielāko daļu izstādīto gleznu mākslinieks nolēma dāvināt novada muzejam. Likumdošana nosaka, ka gadījumos, kad dāvinājuma (ziedojuma) summa pārsniedz 1000 eiro, par dāvinājuma (ziedojuma) pieņemšanu jālemj Balvu novada domei. Atgādinām, ka februāra beigās novada domes sēdei tika virzīts lēmumprojekts par dāvinājuma – 19 mākslas darbu 11 910 eiro vērtībā – pieņemšanu. Atsaucoties uz izskanējušo informāciju par tiesvedības procesu, kurā bija iesaistīts Pēteris Postažs, novada domes deputātu vidū raisījās diskusijas. Rezultātā ar divām balsīm ‘pret’ (J.Auziņš, A.Mežals), 7 ‘atturas’ (I.Arelkeviča, S.Kindzule, J.Trupovnieks, A.Bačuks, A.Mežale, I.Kaļva, I.Slišāns, balsojumā nepiedalījās A.Ločmelis), deputāti nolēma atteikties no mākslinieka Pētera Postaža dāvinājuma. Balvu Novada muzeja vadītāja Iveta Supe pastāstīja, ka šie mākslas darbi tiks atgriezti māksliniekam.

“Tā ir mana

Ekspresintervija

Lai pasaulē valda mīlestība!

LĪGA
SLIŠĀNE,
baltinaviete

**K u r ā
gadalaikā
jū t a t i e s
vislabāk?**

– Kad nav
ne pārāk
auksti, ne
pārāk karsti
un ir gaišs.
V i s l a b ā k
p a t i k

augusts un septembris.

Kas jebkurā brīdī var uzlabot garastāvokli?

– Labs humors, jo tas neitralizē visu negatīvo. Humors ir veselā saprāta galvenā pazīme.

Ja iedotu māla piku, ko no tās censtos izveidot?

– Pirms dažiem gadiem apmeklēju mālošanas kursus. Pirmajā nodarbībā katrai iedeva māla piku, un medīdējot bija jāuztaisa tas, ko rokas pašas izveidos. Visiem bija ļoti jautri par manu veidojumu, bet man pašai – kauns... Galu galā man tomēr izdevās uztaisīt dažus skaistus traučīņus, par kuriem kaunu vairs nejutu!

Kas ir Jūsu stiprākās īpašības, bet pie kā raksturā vajadzētu piestrādāt?

– Cilvēki saka, ka esmu drosmīga cīnītāja par taisnību. Jā, nebaidos lietas saukt īstajos vārdos un rīkoties, zinot, ka par to būs nepatīkšanas, taču tas sniedz azartu un piešķir dzīvei jēgu. Vienmēr tiecos būt taisnības pusē, aizstāvēt vājākos un būt godīga pret sevi un citiem. Esmu stipra un izturīga, neskatoties ne uz ko. Protams, pie sava rakstura daudz jāstrādā. Vēlētos vairāk koncentrēties uz labo un mazāk domāt par sliktu, kā arī mazāk reaģēt un neļauties provokācijām. Tāpat vēlos sasniegt emocionālo stabilitāti, viedumu un iegūt iekšējo mieru.

Kādas profesijas pārstāvjus visvairāk apbrīnojat?

– Nav profesijas, kuru apbrīnotu. Toties apbrīnoju cilvēkus, kuri ir īsti meistari savā arodā, mīl savu darbu un dara to pēc vislabākās sirdsapziņas.

Ko darītu, ja no rīta pēkšņi pamostos 18 gadus jauna?

– Nepieļautu kļūdas, kuras pieļāvu agrā jaunībā. Uz dzīvi un pati uz sevi raudzītos ar mīlestību, kā arī novērtētu un pielietotu jaunības privilēģijas. Būtu optimiste, nevis pesimiste!

Ko ieteiktu Balvu novada politiķiem?

– Neklausīt pavēles no augšas, bet domāt ar savu galvu, kā arī darīt visu iespējamo, lai Balvu novadā dzīvotu cilvēki. Nepieciešams atvērt ražotnes, nodrošināt iedzīvotājus ar darbu, saglabāt skolas, medicīnu un celt visa bijušā Balvu rajona dzīves līmeni.

Vai pasaulē kādreiz iestāsies miers?

– Ticu, ka jā! Tas notiks, kad cilvēce sapratīs, ka esam viens veselums, sāksim viens otru mīlēt kā sevi pašu un naudū ieguldisim nevis ieročos, bet cilvēku labklājībā, izglītībā un veselībā. Vecā sistēma pašlaik brūk, tāpēc pasaulē ir tik daudz karu. Taču vienlaikus veidojas jaunā pasaule, kurā valdīs mīlestība un miers.

Ja noķertu zelta zivtiņu, ko tai palūgtu?

– Lai pasaulē valda mīlestība!

Vai ticat dzīvei pēc nāves?

– Zinu, ka ir dzīve pēc nāves, bet tas, kur nonāk dvēsele, atkarīgs no dvēseles pieredzes. Ticu, ka ir reinkarnācija un ka cilvēks un dzīvnieks uz zemes var pārdzimt no jauna. Tāpat zinu, ka ir dvēseļu pasaule, kurā valda patiesa draudzība. Visbeidzot ticu, ka ir paradīze, kur nonāk tās dvēseles, kuras sasniegušas pilnību.

Vai patik izbaudīt vientulības mirkļus?

– Jā! Patik doties dabā, fotografēt un dažkārt vienkārši ieslīgt pārdomās, kad nekas nenovērš uzmanību. Taču visradošākie brīži ir darbs svaigā gaisā, jo tieši tobrīd galvā rodas vislabākās idejas rakstiem un stāstiem.

Pabeidziet teikumu: “Laime ir, kad ...

– ... esi uz viļņa!”

Jau tradicionāli katra gada aprīli keramikas meistari kurina cepļus, podnieku darbnīcās notiek Atvērto durvju dienas, bet šis senās tautas mākslas pētnieki un praktiķi tiek zinātniskajā konferencē, lai mūs aizvestu uz aizraujošo māla pasauli. Ari šis gads nav izņēmums, jo jau kopš šī mēneša sākuma ar dažādām aktivitātēm un pasākumiem notiek “Latgales podnieku dienas 2026”, ļaujot iepazīt meistaru personības, viņu dzīvesstāstus, kā arī zināšanas un prasmes, kas gadu desmitiem rūpīgi koptas un nodotas no paaudzes paaudzē. Tā ir arī vienreizēja iespēja sarunām, ideju apmaiņai un iedvesmai, kad var ne tikai redzēt, bet arī sajūst Latgales māla struktūru, tā pamatīgumu, siltumu un raksturu.

Īpašā māla smarža gaisā nebeidz virzīt arī pieredzes bagātās keramiķes ELITAS EGLĪTES darbnīcā, kura savas dzimtas mājās Balvos izveidojusi un ikdienā darbojas keramikas studijā “Pie Eglītes”.

Senajiem arodiem pietrūkst pēctecības

Ierodoties ciemos pie mūspusē pazīstamās māla meistares, E.Eglīte iepazīstina ar savu 2022.gadā atklāto keramikas studiju un atklāj, ka top plāni par tās paplašināšanu. Tas arī saprotams, jo šo gadu laikā izveidots tik daudz māla izstrādājumu, ka katram no tiem nepieciešams atvēlēt savu īpašo vietu. Iedvesmo arī E.Eglītes milzu uzņēmība, no kuras sarunas laikā teju vai plūst enerģija un dzīvības dzirksts! Bet kāds tad bija balvenietes ceļš uz māla pasauli?

E.Eglīte stāsta, ka pirmos soļus zinību pasaulē spēra Balvu pamatskolā, pēc kuras absolvēšanas iestājās toreizējās Rēzeknes Lietišķās mākslas vidusskolas (tagadējā Latgales Mūzikas un mākslas vidusskola) Keramikas nodaļā un ieguva keramikas meistares diplomu. E.Eglīte uzsver, ka šī ir viena no retajām izglītības iestādēm, kur joprojām liels uzsvars tiek likts uz audzēkņu mācīšanu strādāt ar rokām, nevis tikai teorijas apguvi. Tas ir ļoti svarīgi, jo, kā stāsta balveniete, šobrīd visā Latgalē palikuši tikai aptuveni 30 keramikas meistari, no kuriem vairums ir jau cienījamā vecumā. “1990. un 2000.gados keramikas nozare bija ļoti panīkusi, kas lielā mērā bija saistīts ar Latvijā strauji ienākušajiem Ķīnā ražotajiem produktiem. Savukārt tagad cilvēki vēlas dabīgas un ekoloģiskas lietas. Tādēļ līdz ar zaļās domāšanas uzvaras gājienu un, piemēram, mūsdienās populārajiem zaļajiem tirdziņiem darbošanās ar mālu zināmā mērā ieguvusi savu otro elpu. Vienlaikus keramika Latgalē un kopumā Latvijā atrodas situācijā, kad šai senajai nodarbei ļoti trūkst pēctecības, tāpēc nepieciešams ar darbnīcu un citu aktivitāšu palīdzību piesaistīt arvien jaunus interesentus, kuri būtu gatavi apgūt šo amatu un tā prasmes nodot jaunākajai paaudzei,” uzsver E.Eglīte, piebilstot, ka līdzīgā situācijā ir arī citi senie arodi. Piemēram, cik zināms, visā Latvijā palikuši vairs tikai divi stikla pūtēji. Tas nozīmē, ka šī amata prasmes, visticamāk, aizies nebūtībā un netālā nākotnē par tām vēstīs tikai vēsturiskas rindīņas un eksponāti muzeju plauktos...

Studijā jūtas harmonijā ar sevi

Tikmēr E.Eglītes aizraušānās ar keramiku sākās jau bērnībā. Balveniete ar smaīdu seļā atceras arī vienaudžu reakciju uz viņas izvēlēto vaļasprieku, kuri mēdza teikt, ka tad jau Elita noteikti būs ar garu bārdu, jo vairumam cilvēku podnieki asociējas ar pieredzes bagātiem, sirmiem vīriem. Tas gan topošajai keramiķei nebija šķērslis, kurai interese par šo arodu bija neapturami liela, kas 2022.gadā rezultējās arī ar keramikas studijas “Pie Eglītes” izveidošanu. “Šobrīd uz nepilnu slodzi strādāju Valmieras Dizaina un mākslas vidusskolā, bet darbošanās studijā ir manas radošās pasaules galvenais virzītājspēks, kur jūtos vispilnīgākajā harmonijā ar sevi. Vai labam keramiķim pietiek tikai ar talantu? Tas, protams, ir ļoti svarīgi, bet jāiegulda arī liels darbs un jāprot ļauties eksperimentiem un pārvarēt izaicinājumus. Ir jābūt interesei – bez tās nekā! Jāpiebilst, ka Balvu pilsētā esmu vienīgā, kura ikdienā nodarbojas ar keramiku. Arī visā Balvu novadā šādu cilvēku ir maz – Valdis un Jolanta Dundenieki Bērzpils pagastā, Lība Ločmele Baltinavas pagastā... Tādēļ mēdzu teikt, ka priecātos, ja savā studijā redzētu jaunus cilvēkus, kuri ikdienā strādātu ar mālu. Tur ir vieta kaut vai pieciem cilvēkiem! Tas būtu interesanti, tiktu saglabātas tradīcijas un varētu rīkot arī dažādu keramiķu forumus. Nāciet, darbosimies!” aicina E.Eglīte.

Runājot par forumiem, jāuzsver, ka arī E.Eglīte piedalīsies “Latgales podnieku dienās 2026”, 24.aprīlī dodoties uz Rēzeknes novada Ilzeskalna pagasta keramikas darbnīcu “Podnieki”. Tur balveniete būs dalībniece īpašā un mūsdienās arvien retāk sastopamā notikumā, kad vienlaikus tiks kurināti divi nu jau mūžībā aizgājušā izcilā Latgales keramiķa Pētera Gailuma savulaik veidotie atklātās uguns bedres tipa cepļi – glazētais un reducētais jeb svēpētais ceplis, kas raksturīgs tradicionālajai Latgales melnajai keramikai. Tas ir vizuāli un emocionāli iespaidīgs process, atklājot māla pārtapšanas brīnumu uguns ietekmē.

Radīt brīnumus. “Keramikai jābūt funkcionālai un lietojamai, bet māls ir meditativs materiāls, jo no bezformīga gabala iespējams radīt brīnumu. Jo vairāk dari, jo vairāk šis process ievēl sevi iekšā, bet vislielākais uztraukums ir redzēt pabeigtu, noglazētu darbu, priecāties par to pašai un iepriecināt citus,” stāsta keramiķe Elita Eglīte.

Bez keramikas dzīve nav iedomājama

Noslēgumā balveniete smeļot atceras arī vairāku gadu desmitus senus notikumus, kad keramikai paredzētos mālus bija grūti iegūt. Tādēļ ik pa laikam nācās doties uz kādu no fabrikām, lai, sargam saujā ieliekot čaukstošu naudaszīmi, viņš parūpētos par keramiķiem tik nepieciešamo mālu! Savukārt tagad E.Eglīte pērk speciāli keramikai pielāgotus dažādu krāsu un valstu ražotos mālus, kuriem ir arī instrukcija, piemēram, kādā temperatūrā tie jādedzina. Tas, protams, ļoti atvieglo keramiķu darbu. Bet cik tad ilgs laiks nepieciešams, lai, piemēram, izveidotu māla krūzīti? E.Eglīte stāsta, ka šodien krūzīti var uzvirpot, rītdien tai pielikt osiņu, bet papildus apstrādei, dekorācijai un citiem uzlabošanas darbiem nepieciešama trešā diena vai, iespējams, vēl viena papildus diena. Savukārt garākais process ir māla izstrādājumu žāvēšana, kas ilgst aptuveni divas nedēļas. Pēc tam tos jāliek krāsnī un apmēram sešas stundas jāveic tā dēvētais pirmais biskvīta apdedzinājums jeb māla pirmreizējā apdedzināšana, kad tas iegūst cietu struktūru. Savukārt pēc tā izstrādājumi tiek izņemti no krāsns, nolikti atdžīšanai un visbeidzot glazēti konkrētās krāsās un dekorācijās.

Savukārt jautāta, ar kādiem vārdiem raksturotu savu nodarbi, E.Eglīte, ilgi nedomājot, teic: “Tā ir mana sirdslieta. Šī radošā procesa laikā pat neko nemēdzu domāt, bet, klausoties mūziku, vienkārši ļaujos iegrimšanai māla pasaulē. Bez keramikas mana dzīve nav iedomājama,” gandarīta par savu izvēlēto dzīves ceļu ir E.Eglīte.

sirdslieta”

Ne tikai skaisti, bet arī noderīgi. Attēlā redzama tikai neliela daļa no Elitas Eglītes skaistajiem māla darbiem. Balveniete uzsver, ka teju visiem viņas keramikas izstrādājumiem ir ļoti funkcionāla nozīme, kuri pielietojami ne tikai dekoratīvos nolūkos, bet arī sadzīvē. Un vai zinājāt, ka ēdiens no māla poda garšo krietni labāk?

Dzimtas mājas. Attēlā redzamā māja savulaik bija Elitas Eglītes vectēva būvēta galdniecības ēka Latvijas pirmās brīvvalsts laikā, kura ekspluatācijā tika nodota 1933.gadā. Arī E.Eglītes tēvs bija galdnieks, bet 2000.gadu sākumā keramiķe solīti pa solim māju pielāgoja dzīvošanai, tādējādi šobrīd savā dzīvē darot divas lielas lietas – uztur, ikdienā dzīvo un kopj savas dzimtas mājas, kur vienlaikus arī saglabā un pilnveido tradīcijām bagātu keramikas arodu. Ikviens novērtēs arī saimnieces iekopto skaisto piemājas pagalmu! Tāpat jāpiebilst, ka mājā izveidotajā keramikas studijā "Pie Eglītes" iespējams ne tikai iegādāties balvenietes pašas rokām gatavotos māla darbus, bet arī pasūtīt izgatavošanai to, ko cilvēks vēlas. Tāpat darbnīcā (Baznīcas 45, tel.nr.: 26322541) interesentu grupiņām tiek organizētas meistarklases, kuras līdz ar atraktīvās saimnieces stāstījumu aizvedīs jūs uz īpašo māla pasauli!

Keramikas krāsns. Divi galvenie keramiķu darba instrumenti ir māla virpošanas iekārta un attēlā redzamā keramikas krāsns, kas paredzēta māla izstrādājumu apdedzināšanai augstā temperatūrā. Protams, mūsdienās pieejamas arī daudzas citas modernas keramikas tehnoloģijas.

Kārumnieka trauki. Attēlā redzami vieni no pēdējiem Elitas Eglītes izgatavotajiem māla darbiem. Pati keramiķe tos dēvē par ista kārumnieka traukiem. Piemēram, garākajā traukā var glabāt medu, ko var ērti baudīt ar koka karoti, kas piestiprināta pie tā.

Sabiedrības atzinība. Elita Eglīte ar savu darbu godam nopelnījusi arī sabiedrības atzinību. Piemēram, 2023.gadā iegūta pateicība nominācijā "Gada cilvēks mākslā", bet 2025.gadā balveniete kļuva par gada amatnieku.

Balvu lācis. Elita Eglīte izgatavo ne tikai dažādus traukus un podus, bet, piemēram, arī dekoratīvus māla dzīvnieciņus. Attēlā redzams Balvu lācis.

Lai labi garšo! Šāda māla tējas tasīte iederēsies katrā labas gaumes piekritēja mājoklī.

No vēstures

♦ Podniecības vēsture ir ļoti sena un cieši saistīta ar cilvēces attīstību. Proti, keramikas jeb māla trauku izgatavošana radās jau neolīta laikmetā (apmēram 10 000 līdz 6 000 gadus pirms mūsu ēras), kad cilvēki sāka apmesties savās dzīvesvietās.

♦ Vieni no senākajiem keramikas izstrādājumiem atrasti Japānā, kas datēti pat ar aptuveni 14 000 gadu senu pagātni.

♦ Arī Latvijā podniecības tradīcijas ir ļoti senas. Arheoloģiskie atradumi liecina, ka mūsu zemē māla trauki tika lietoti jau pirms vairāk nekā 4000 gadu.

♦ "Latgales podnieku dienu" pirmsākumi meklējami 1980.gada pavasarī, kad pirmo reizi pulcējās māla meistari, lai dalītos pieredzē un stiprinātu savu kopienu. Kopš tā laika šie svētki kļuvuši par neatņemamu pavasara iezīmi Latgalē un simbolisku sākumu jaunai darba sezonai. Jāuzsver, ka Latgales keramika iekļauta arī Latvijas kultūras kanonā jeb izcilāko un ievērojamāko mūsu valsts mākslas darbu un kultūras vērtību apkopojumā.

Vairāk informācijas par "Latgales podnieku dienu 2026" pasākumiem meklējiet interneta mājaslapā "www.rezeknesnovads.lv", kuros ar savu pieredzi un prasmēm dalīsies arī mūsu puses māla meistari!

A.Ločmeļa teksts un foto

Lappusē “Jūs jautājat, mēs atbildam” ikviens var rast atbildi uz sev interesējošiem gan praktiskiem, gan juridiskiem, gan citiem jautājumiem.

Rakstiet uz e-pastu: vaduguns@apollo.lv,
zvaniet 29360850, 645 22126.
Mēs centisimies noskaidrot!

Kas jādara, ja gribu pārrakstīties pie cita ģimenes ārsta?

“Diemžēl man izveidojusies situācija, ka gribu mainīt ģimenes ārstu, taču nesaprotu, kas un kā jādara. Dzīvojam mazpilsētā, neērti no savas dakteres, bet man ērtāk būtu iet pie citas. Gribētos uzzināt, kāda ir kārtība pārejai pie cita ģimenes ārsta. Vai man pašai līdzšinējai dakterei jāpaziņo, ka gribu pārrakstīties, un vai jaunajam ģimenes ārstam jāaiznes savu slimību izraksti?” jautā “Vaduguns” lasītāja.

Ģimenes ārste ALĪNA STUBAILOVA skaidro, ka ģimenes ārsts savā praksē reģistrē visus pacientus, kuru dzīvesvieta atrodas viņa darbības pamatteritorijā, kas noteikta noslēgtajā līgumā ar Nacionālo veselības dienestu (NVD). Lai noskaidrotu, pie kura ģimenes ārsta drīkstat reģistrēties atbilstoši savai deklarētajai dzīvesvietai, var zvanīt uz NVD Klientu apkalpošanas centru pa bezmaksas informatīvo tālruni 80001234 vai rakstīt vēstuli NVD Klientu apkalpošanas centram uz e-pasta adresi nvd@vmnvd.gov.lv, norādot precīzu informāciju par savu dzīvesvietas adresi. Tur tiks sniegta informācija par teritoriālajām ģimenes ārstu praksēm, kuras nav tiesīgas jums atteikt reģistrāciju. Ja cilvēks nedzīvo deklarētajā dzīvesvietā, var reģistrēties arī pie ārsta, kura darbības teritorija atbilst viņa faktiskajai dzīvesvietai – ja ārsts tam piekrist.

Turklāt atbilstoši MK noteikumiem “Veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtība” ģimenes ārsts drīkst nepieņemt reģistrēt cilvēku savu pacientu sarakstā tikai tad, ja viņa dzīvesvieta atrodas ārpus ārsta darbības pamatteritorijas, vai arī, ja ģimenes ārsta reģistrēto pacientu skaits veido pilnu praksi. Tiesa, pēdējais nosacījums neattiecas uz ģimenes ārsta darbības pamatteritorijā dzīvojošiem pacientiem, kam tajā ir deklarēta dzīvesvieta, un uz reģistrēto pacientu bērniem, vecākiem vai laulāto.

Pārreģistrējoties pie cita ģimenes ārsta, iepriekšējais ģimenes ārsts izraudzītajam jaunajam ģimenes ārstam nodos visus medicīniskos ierakstus. Lai tas notiktu, cilvēkam pašam jāsažinās ar jaunā ģimenes ārsta prakses reģistratūru un jāvienojas par vizītes dienu un laiku. Jāpārrunā turpmākā sadarbība, slimību vēsture, vajadzības, kā arī jāaizpilda pieteikums. Pēc tam prakses darbinieks datus ievadīs sistēmā.

Ar kādām sodāmībām nepieņem militārajām pamatapmācībām?

“Mans paziņa savulaik dienēja Latvijas Republikas obligātajā militārajā dienestā, līdz ar to viņš tika uzskatīts par tagadējo Latvijas Nacionālo bruņoto spēku (NBS) rezervistu. Tomēr dzīvē viņam sanāca problēmas ar likumu, kā rezultātā tika krimināli sodīts. Viņš vēlētos iziet militārās pamatapmācības, bet kādas ir sodāmības, ar kurām cilvēkus šādām apmācībām nepieņem?” jautā lasītājs.

NBS skaidro, ka rezervistos ieskaita Latvijas pilsoņus (vīriešus un sievietes), kuri sasnieguši 18 gadu vecumu, ir derīgi militārajam dienestam un izsaka šādu vēlmi. Rezervists atrodas bruņoto spēku rezervē līdz 60 gadu vecuma sasniegšanai. Savukārt rezerves karavīros ieskaita: karavīrus, kuri atvaļināti no profesionālā dienesta, ja viņi sekmīgi apguvuši kareivja pamatapmācības kursu individuālās apmācības līmenī un nav noņemti no militārā dienesta uzskaites vai uzņemti Zemessardzē; zemessargus pēc līguma par dienestu Zemessardzē izbeigšanas, ja viņi sekmīgi apguvuši zemessarga pamatapmācības kursu individuālās apmācības līmenī un nav sasnieguši maksimālo vecumu dienestam NBS rezervē; Latvijas pilsoņus (rezervistus), kuri brīvprātīgi pieteikušies dienestam NBS rezervē un sekmīgi apguvuši noteiktu apmācības kursu, ja viņi nav sasnieguši maksimālo vecumu dienestam NBS rezervē; jaunsargus un valsts aizsardzības mācību apguvušās personas, kuras sekmīgi apguvušas apmācību, kas nepieciešama ieskaitīšanai rezervē un devušas karavīra zvērestu; Pulkveža Oskara Kalpaka profesionālās vidusskolas absolventus, ja viņi nav pieņemti profesionālajā dienestā vai uzņemti Zemessardzē.

Kas attiecas konkrēti uz lasītāja jautājumu, NBS skaidro, ka militārās pamatapmācības kurss ir paredzēts rezervistiem jeb Latvijas Republikas pilsoņiem, kuriem nav iepriekšējās militārās sagatavotības. Daļa no rezervistiem savulaik dienējusi obligātajā militārajā dienestā, bet, neskatoties uz to, viņi tiek uzskatīti par rezervistiem. “Tomēr rezervistos nepieņem cilvēku, kurš sodīts par tišu noziedzīgu nodarījumu, valsts noslēpuma izpaušanu aiz neuzmanības, nonāvēšanu aiz neuzmanības, miesas bojājumu nodarīšanu aiz neuzmanības vai militārā dienesta mantas iznīcināšanu vai bojāšanu aiz neuzmanības (neatkarīgi no sodāmības dzēšanas vai noņemšanas); kurš par augstāk minēto noziedzīgu nodarījumu notiesāts, atbrīvojot no soda, vai kriminālprocess pret to izbeigts uz nereabilitējoša pamata; kurš sodīts par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu aiz neuzmanības, izņemot minētos noziedzīgos nodarījumus, ja sodāmība nav noņemta vai nav dzēsta likumā noteiktajā kārtībā; kurš kriminālprocesā atzīts par aizdomās turēto vai apsūdzēto. Tāpat militārai pamatapmācībai nepieņem rezervistu, kurš atvaļināts no militārā vai cita valsts dienesta par disciplīnas pārkāpumiem, ir vai bijis PSRS, Latvijas PSR vai kādas ārvalsts drošības dienesta, izlūkdienesta vai pretizlūkošanas dienesta štata vai ārštata darbinieks, aģents, rezidents vai konspiratīvā dzīvokļa turētājs. Pēc pieteikuma anketas saņemšanas rezerves personāla uzskaites sektors veiks rezervista sodāmības pārbaudi Sodū reģistrā. Ja tajā būs dati par sodāmību, kuras dēļ rezervistu nevar pieņemt dienestam rezervē, atlases procedūra ar rezervistu netiks sākota,” informē bruņotajos spēkos.

Kā sagatavoties plānveida operācijai?

Lasītājs jautā: “Pēc kāda laika man nozīmēta plānveida operācija. Kā man vajadzētu sagatavoties?”

Reanimatoloģe un anestezioloģe, asociētā profesore EVA STRIĶE atbild: “Viens no svarīgākajiem soļiem pirms operācijas ir savlaicīga konsultācija ar anesteziologu. Pirms operācijas izvērtējumam jānotiek pietiekami savlaicīgi, lai būtu iespējams identificēt un pēc iespējas koriģēt riska faktorus, īpaši anēmiju un hemostāzes jeb asins apturēšanas traucējumus. Praksē plānveida operāciju gadījumā konsultācija bieži tiek organizēta aptuveni 2 līdz 4 nedēļas pirms paredzētās iejaukšanās, tomēr optimālais laiks ir atkarīgs no operācijas sarežģītības un pacienta klīniskā stāvokļa.

Nozīmīga pirms operācijas sarunas daļa ir lietotās terapijas rūpīga pārskatīšana. Dažādi medikamenti var ietekmēt organisma spēju apturēt asiņošanu vai mainīt reakciju uz ķirurģisko iejaukšanos. Īpaša uzmanība jāpievērš antikoagulantiem un antiagregantiem, kas aizkavē trombu veidošanos, nesteroidajiem pretiekaisuma līdzekļiem, kā arī atsevišķiem uztura bagātinātājiem un augu preparātiem. Tikpat svarīgi ir informēt ārstu par zālēm, kas regulē cukura līmeni asinīs, asinsspiedienu, sirdsdarbību vai hormonālo līdzsvaru, tostarp hormonālo kontracepciju. Balstoties uz šo informāciju, speciālists var ieteikt īslaicīgas terapijas korekcijas, lai samazinātu iespējamās riskus un nodrošinātu drošāku operācijas norisi.

Vēl viens būtisks aspekts ir informācija par nesen veiktajiem izmeklējumiem. To rezultātu iesniegšana ārstam palīdz izvairīties no liekas atkārtotas analīžu veikšanas un ļauj precīzāk plānot turpmāko ārstēšanas gaitu. Ceļš uz veiksmīgu operāciju neaprobežojas vien ar medicīniskām manipulācijām un precīzi ievērotiem norādījumiem. Tikpat nozīmīga ir paša organisma gatavība – tā spēja pielāgoties slodzei, atjaunoties un pārvarēt stresu, ko rada ķirurģiska iejaukšanās. Līdztekus konsultācijai ar anesteziologu un ārstniecības plāna izpildei būtiska loma ir vispārējās veselības stiprināšanai, ko iespējams uzlabot gan ar pārdomātu uzturu, gan mērķtiecīgu fizisko aktivitāti. Uztura rekomendācijas parasti tiek sniegtas individuāli, tomēr pamatprincipi ir kopīgi. Ilgstoša badošanās pirms operācijas mūsdienās netiek atbalstīta. Iepriekšējā vakarā ieteicama viegla maltīte ar viegli sagremojamiem ogļhidrātiem, savukārt tīru ūdeni drīkst lietot līdz pat gulētiešanai. Pirms procedūras jāievēro noteikts intervāls bez ēšanas un dzeršanas: no cietas pārtikas jāatturas vismaz sešas stundas, bet no ūdens (limitēts apjoms) – vismaz divas stundas pirms operācijas. Ja pacients lieto medicīnisko papilduuzturu, šķidruma uzņemšanas kārtība jāsaņem ar speciālistu. Nozīmētās rīta zāles, ja tādas paredzētas, drīkst lietot ar nelielu ūdens daudzumu.

Ne mazāk svarīga ir fiziskā sagatavotība. Pat dažas nedēļas ilga, bet regulāra un mērena slodze var būtiski uzlabot organisma funkcionālās rezerves. Ikdienas pastaigas, viegla aeroba slodze atbilstoši veselības stāvoklim, elpošanas vingrinājumi plaušu darbības stiprināšanai vai saudzīgi spēka vingrinājumi muskulatūras uzturēšanai palīdz organismam labāk izturēt operācijas radīto slodzi. Šos pasākumus iespējams īstenot gan fizioterapeita uzraudzībā, gan patstāvīgi, ievērojot ārsta ieteikumus. Labāka fiziskā sagatavotība uzlabo asinsrites stabilitāti, sekmē efektīvāku skābekļa piegādi audiem un veicina atveseļošanos pēc operācijas.”

Vai četru vietā sešas nevar?

“Sākoties pavasarim, viena no autoīpašnieku aktualitātēm ir riepu maiņa. Cik zinu, Balvos var nodot bez maksas četras riepas. Ko darīt, ja vēl divas mētājas?” jautā Jānis no Balviem.

SIA “ZAAO” sabiedrisko attiecību speciāliste RASA ŅIKITINA aicina iedzīvotājus rīkoties atbildīgi un atgādina, ka noliecotas ziemas riepas iespējams nodot sev tuvākajā ZAAO EKO laukumā, tostarp Balvos: “Gada laikā no vienas pilngadīgas privātpersonas ZAAO EKO laukumos bez maksas tiek pieņemtas 4 vieglās automašīnas riepas. Katras nākamās riepas nodošanas cena ir 2,50 EUR gabalā. Visos EKO laukumos privātpersonas var nodot arī kravas automašīnu un autobusu riepas, par katru riepu samaksājot 7,01 EUR. Kāpēc atbrīvoties no riepām atbildīgi? Atbildīga riepu nodošana nodrošina to pārstrādi, kas būtiski samazina negatīvo ietekmi uz vidi un ļauj šo materiālu izmantot atkārtoti. Savāktās riepas tiek pāršķirotas un sagatavotas pārstrādei, pēc tam nogādātas uz rūpnīcām Eiropā, kur tās pārtop granulās. Iegūtās granulas izmanto sporta laukumu segumu izgatavošanā, ceļu būvē un celtniecībā, paklājiņu, paliktņu un citu tehnisku izstrādājumu ražošanā.”

Kāpēc rēķinus nevar samaksāt vienviet?

“SIA “Balvu Namsaimnieks” rēķinus par sniegtajiem pakalpojumiem norāda, ka tos var apmaksāt veikalos “Labais”, “Top” un “Maxima” Balvos. Diemžēl maksājumus nepieņem veikalā “Labais”. Jāsecina, ka pircējiem tas sagādā neērtības, jo vienā veikalā maksā, piemēram, par telefonu, bet uz otru jāiet, lai samaksātu par patērēto ūdeni un kanalizāciju. Kāpēc tā?” jautā balvenieši.

SIA “Balvu Namsaimnieks” vadītājs EGONS STRUPE informē, ka rēķinus var apmaksāt veikalos “Top” un “Maxima”: “Tehnisku iemeslu dēļ bija problēmas to izdarīt veikalā “Labais”, kas līdz 1.maijam tiks atrisinātas. Labā ziņa ir tā, ka, sākot ar maiju, rēķinus varēs apmaksāt arī veikalā “Mājai un dārzam”. ”

Saruna ar jubilāri

Jābūt labai humora izjūtai un biežai ādai

Irēna Tušinska

Marta beigās savu 60 gadu jubileju svinēja ilggadējā Briežuciema tautas nama vadītāja ZITA MEŽALE, kura pēc gada kultūras jomā būs nostrādājusi apaļu ceturtdaļgadsimtu.

Kā nosvinējāt apaļu jubileju?

– Nekad neesmu svinējusi nevienu savu jubileju. Šoreiz arī to nedarīju. Labprāt apmeklēju saviesīgus pasākumus, bet pašai svinēt nekad nav gribējies. Ciemos atbrauca Valkas mazbērni un māsas. Pasēdējām, atcerējāmies bērnību... Jokuju, ka darbā dzimšanas dienas svinības ievilkās divu nedēļu garumā, kamēr apsveica visi pašdarbības kolektīvi.

Atskatoties uz nodzīvotajiem gadiem, esat apmierināta ar paveikto?

– Jā, lai gan veca nejūtos. Taču šajā vecumā, tāpat kā daudzi citi, pārvērtēju vērtības. Piemēram, esmu sapratusi, ka nav jēgas skriet ar pieri sienā, nez' ko pierādīt citiem.

Jaunībā apguvāt ar kultūru nesaistītu profesiju. Izmācījāties par zootehniķi...

– Vairs īsti neatceros, kāpēc tā nolēmu. Tajos laikos visi gribēja prestižas profesijas, piemēram, kļūt par skolotāju. Skolotājas darbs man nepatika, bet zootehniķis tajā laikā šķita tāda pieņemama profesija. Neatceros, cik ilgi nostrādāju. Kādu laiku biju arī dispečere mehāniskajās darbnīcās. Tad sāka dzimt bērni, gāju dekrētos. Pēc tam padomju saimniecība paputēja.

Kā nonācāt kultūras lauciņā?

– 2002. gadā, kad izsludināja konkursu Briežuciema tautas nama direktores amatam, biju bez darba un nolēmu pieteikties. Cilvēki no malas arī mudināja to darīt, jo ar kultūru esmu bijusi saistīta vienmēr. Abi ar vīru dejojām deju kolektīvā. Skolas laikā biju kultorgs – tā toreiz sauca kultūras darba organizatorus. Kultūra man nebija sveša.

Nostrādājusi šajā amatā 24 gadus, joprojām esat viena no aktīvākajām kultūras darbiniecēm mūsu novadā. Kā izdodas saglabāt šo degsmi un interesi par savu darbu?

– Pat nezinu. Reizēm par to aizdomājos. Kā piemēru minēju Bērnības svētkus. Ja tev tie jāriko divdesmit ceturto reizi, kādu *riteni* vairs vari izgudrot?! Vienmēr ieklausos apkārtējos cilvēkos. Ja arī kādu ideju nepieņemšu uzreiz, pēc kāda laika to atkal atceros. Nav tā, ka kaut ko izdomāju un tā tam jābūt. Paklausos vienā, otrā cilvēkā, un pamazām tas pasākums kaut kā saritinās. Taču izdomāt kaut ko jaunu kļūst aizvien grūtāk. Kad jautā, kā tik ilgus gadus izdevies nostrādāt kultūras jomā, atbildu, ka ir jābūt labai humora izjūtai un biežai ādai. Arī kritika ir jāuzklausa, taču tikai no tiem cilvēkiem, pie kuriem ietu pēc padoma. Jo nekad nebūs tā, ka patik visiem.

Novada kultūras iestādēm budžeta deficīta apstākļos klājas grūti. Kā Jums izdodas noorganizēt tik daudz dažādu tematisku pasākumu?

– Mums ir seši pašdarbības kolektīvi un radošie pulciņi. Pat, ja nav naudas, katrs kolektīvs kaut ko ierosina, un beigās sanāk pasākums. Turklāt mums ir forši kolektīvu vadītāji.

Kultūras jomā daudz kas atkarīgs no apkārtējiem cilvēkiem, viņu vēlmes iesaistīties...

– Nekad neesmu centusies organizēt grandiozus pasākumus lielām tautas masām, kuros jāiegulda daudz naudas. Kāds gudrs cilvēks teica, ka labāk, lai uz pasākumu atnāk desmit cilvēki, kuriem tas patīk, nekā atnāk simts, un puse aiziet vīlušies. Tā ir patiesība. Protams, arī mazā lauku pagastā dažreiz gribētos sarīkot kādu lielu pasākumu ar viesmākslinieku, bet no otras puses – vai to vajag?! Tad vēlāk jāklausa pārmetumi, ka neesam to atpelnījuši. Uzskatu par aplamu apgalvojumu, ka pagastos ir pārāk maza pasākumu apmeklētība. Pirms 24 gadiem, kad sāku strādāt, tautas nama zālē nepietika vietas – uz pasākumiem nāca vismaz 150 cilvēki. Taču jārēķinās, ka iedzīvotāju skaits ir stipri sarucis. Ja Briežuciemā, kur deklarēti nedaudz vairāk par 400 iedzīvotājiem, no tiem atnāk 10 procenti, tas ir ļoti labs rādītājs. Vai lielākā pilsētā uz kādu pasākumu atnāk tie 10 procenti? Tas nav tikai par Briežuciemi. Ja mazā pagastā uz pasākumu atnāk 50 cilvēki, tas ir tāpat, kā lielākā pilsētā atnāk 200.

Agrāk iesaistījāties pašdarbībā, dejojāt, spēlējāt dramatiskajā kolektīvā. Vai to darāt joprojām?

– Abi ar vīru vairs nedejojam. Jānodot vieta jaunajiem. Patiesībā nemaz tik radoša un mākslinieciska neesmu. Man labāk padodas organizēšana un runāšana. Protu sarunāt ar cilvēkiem. Pati neesmu ne rokdarbiece, ne liela māksliniece. Dziedāt arī nemāku. Protu dejojot un runāt. Varbūt vēl uzrakstīt dzejoli...

Kā izdodas izdomāt tik interesantas, netradicionālas pasākumu tēmas? Piemēram, “Mīļā vecmāmiņa”, “Supervectētiņš”, “Svētki pīrāgam”, “Viriešu diena” un neskaitāmi citi. Kur rodāt savas idejas?

– Kā jau teicu, ieklausos apkārtējos. Idejas var atnākt negaidīti. Pat svētdienā vai naktī. Reizēm atnākušo ideju *apaudzēju* un *perinu* visu gadu. Taču izdomāt kaut ko jaunu kļūst aizvien grūtāk. Patiesībā atkal populāri kļūst pasākumi, ko pēdējo reizi rīkoju pirms vairākiem gadiem. Piemēram, “Supervectētiņš”. Esmu novērojusi, ka, organizējot kādu pasākumu vairākus gadus pēc kārtas, tas cilvēkiem vairs nešķiet tik interesants, tas it kā nomirst dabīgā nāvē. Nevajag tos reanimēt, jo, paejot ilgākam laikam, šie pasākumi atkal atgūst popularitāti. Arī paaudzes pa to laiku nomainās. Tas, kas cilvēkiem patika pirms sešiem gadiem, varbūt vairs neinteresēs mūsdienu jauniešus.

Vai darbu redzat arī sapņos?

– Vairs nē. Ja pirmajos darba gados vēl guļot domāju, kā un ko darīt, tagad vairs nē. Nezinu, tas ir labi vai slikti. Vairs cenšos darbu uz mājām nenest. Vienīgi dokumentāciju reizēm aizpildu mājās. Tautas nama vadītāja darbam ir sava specifika. Dienā visu laiku nāk cilvēki. Kāds vienkārši aprunāties, kāds paskatīties izstādī. Kāds kaut ko pajautā, vajag pastāstīt. Kāds piezvana, ka viņam vajag šo vai to. Tā diena paiet. Līdz vakarā atpotos, ka datoru nav sanācis ieslēgt. Tāpēc to reizēm daru mājās.

Organizējat arī maija dziedājumus. Kādu vietu Jūsu dzīvē ieņem reliģija un ticība?

– Baznīcā neēju, kaut gan sirdī sevi uzskatu par ticīgu. Patīk paklausīties psalmu dziedāšanā. Daļai cilvēku iešana uz baznīcu ir tāda izrādīšanās. Ne visiem, protams. Taču uzskatu, ka dievnam nav jāapmeklē tikai tādēļ, ka visi to dara. Vairāk pieturos pie latviskajām, pagāniskajām tradīcijām.

Šajos 24 darba gados esat saņēmusi visdažādākos apbalvojumus. Cik Jums ir svarīgi saņemt novērtējumu?

– Tas, manuprāt, svarīgi visiem. Katru man pasniegto apbalvojumu uztveru kā Briežuciema kopienas novērtējumu, kas dara mani lepnu. Labāk patīk, ja novērtē kādu pasākumu un cilvēkus, kuri darbojas.

Kādi pašdarbības kolektīvi šobrīd darbojas Briežuciema tautas nama paspārnē?

– Etnogrāfiskais ansamblis, jauniešu folkloras kopa “Soldāni”, muzikālā apvienība “AMMA”, dramatiskais kolektīvs “Sipiņi”, deju kolektīvs “Pāris”, dāmu deju grupa “Optimistes”, kurā pēdējā laikā dejo arī bērni. Ir arī radošie pulciņi – rokdarbu pulciņš “Atspoles” un kokapstrādes pulciņš. Kolektīvi nav skaitliski lieli, taču cilvēki tajos nedublējas. Ar retiem izņēmumiem.

Briežuciems ir arī “Tematiskais ciems”...

– Jā. Viss notiek. Nav vairs tā, ka pie mums brauc ārzemnieki, taču vakar, piemēram, pieteicās divas ekskursantu grupas – viena uz 18. aprīli, otrā brauks maijā. Ekskursanti brauc skatīties rokdarbus pie pulciņa “Atspoles” dalībniecēm, pa ceļam paskatās ādas apstrādi pie Andra. Pēdējā laikā ekskursanti vēlas, lai muzikālā apvienība “AMMA” vai folkloras kopa parāda muzikālos priekšnesumus vai rotaļas.

Ļoti aktīvi savus pasākumus un aktivitātes reklamējat arī sociālajos tīklos?

– Jāiet laukumā līdzī. Taču nevienms mākslīgais intelekts nekad nespēs aizvietot dzīvu saskarsmi ar cilvēku. Reizēm publikācijas “Facebook” izraisa pat pretēju efektu. Pajautājot kādai dāmai, kāpēc nenāca uz pasākumu, viņa atbildēja, ka tik skaistas bildes varēja apskatīt “Facebook”, ka nav bijis vajadzības nākt. Varbūt tas tika teikts kā joks, bet daļa patiesības tajā ir. Saprotu arī tos, kuri neatnāk uz pasākumu. Pieci eiro ieejas maksa nav liela tiem, kuri saņem algu. Bet, ja algas nav, bet jānāk divatā? Tas jau ir desmitnieks. Ar šo dārgo degvielu uz pasākumu ir arī jāatbrauc, jo te nav pilsēta – kājām neatnāksi.

Vai joprojām čaklākajiem pagasta ļaudīm pasniedzat balvu “Zelta čiekurs”?

– Nē, tagad mums ir jauna tradīcija – augustā, rīkojot pagasta dienu, pasniedzam balvas pašdarbniekiem, kuri svin apaļās jubilejas, un iedzīvotājiem, kuri izdarījuši kaut ko labu. Tas vairs nav “Zelta čiekurs”, bet Andra Ločmeļa izgatavotās “Laimes pogas”, ar domu – lai šie cilvēki piepogā sevi Briežuciemam.

Pēc reformām novada kultūras jomā esat atbildīga arī par Lazdulejas pagasta kultūras norisēm...

– Tas man nav liels apgrūtinājums, tomēr joprojām,

Foto - no personīgā arhīva

Kad darbs sakrīt ar vaļasprieku. Taujāta, vai, atgriežoties laikā pirms 24 gadiem, joprojām izvēlētos strādāt kultūras jomā, Zita pagalvo: “Jā. Viennozīmīgi. Pāršķirstot albumus, kuros apkopoju katra gada aktivitāšu fotogrāfijas, vienmēr nodomāju, – cik šie gadi bijuši interesanti un forši! Reizēm tikai bēdājos, ka daudzu fotogrāfijās redzamo cilvēku vairs nav. Tad atkal, paskatoties uz bērnu pasākumu bildēm, iedomājos, ka viņi ir izauguši un tagad kaut kur citur dara kaut ko labu.”

atrodoties Lazdulejā, pārņem tāda savāda sajūta. Briežuciemā jūtos savā vietā, bet Lazdulejā – kā ciemiņš. Ir jāpierod. Protams, iedzīvotāju tur ir maz, bet aktivitātes var sarīkot. Nesen, Lieldienās, notika pasākums, uz bērnu diseniēm atnāk vietējie bērni. Pagasta svētkus svinam kopā. Vienīgi Lazdulejā nav pašdarbības kolektīvu.

Pirms Briežuciema pamatskolas slēgšanas pagastā bija daudz bērnu un jauniešu. Kā ir tagad?

– Pagastā lielākoties dzīvo cilvēki pusmūža gados un vecāki. Jaunatnes nav daudz. Skolas slēgšanas laikā bija kādi divi, trīs tukšie gadi, kad bērnu bija ļoti maz. Tagad ir vairāk. Īpaši vasarās, kad pie vecvecākiem atbrauc mazbērni. Vasarās, rīkojot bērnu aktivitātes, atnāk pat vairāk nekā divdesmit bērni. Lai gan man ļoti patīk vadīt pasākumus, bērnu aktivitātēm, kur jāiejušas zaķa, rūķa vai citos tēlos, vairāk piemēroti gados jauni cilvēki. Tāpēc priecājos, ka bērnu diskotēkas un pasākumus labprāt vada Sandra Circene.

Kā vīrs uztver to, ka brīvdienās un vakaros bieži neesat mājās?

– Viņš neprotestē. Reizēm nāk man līdzī. Esmu viņam ļoti pateicīga, jo bez vīra palīdzības dažādās praktiskās lietās netiktu galā. Viņš ir mans šoferis, dara visu, ko palūdzu. Domāju, vīrs to uztver kā mūsu kopīgu lietu. Droši vien reizēm jau uznāk dusmas, sevišķi tagad, kad bērni izauguši un mājās esam palikuši divi vien, bet viņš noklusē.

Kā izdodas apvienot darbu bioloģiskajā saimniecībā ar rosīšanas kultūras lauciņā?

– Saimniecībā vairāk strādā vīrs. Es viņam esmu bezmaksas grāmatvede. Par to viņš atmaksā, būdams mans šoferis. Arī govju slaukšana tagad nav sarežģīta, jo ir slaucamais aparāts.

Ar ko nodarbojas abi pieaugušie bērni?

– Dēls izmācījās par robežsargu, bet šobrīd strādā ārzemēs. Dēla ģimene un divi mazbērni dzīvo Liepājā. Viņi pie manis parasti pavada visu vasaru. Meita dzīvo Valkā un strādā policijā. Tur man arī ir divi mazbērni – 17-gadīga mazmeita un 11-gadīgs mazdēls, kuri pie mums ciemojas biežāk, bet īsāku laiku.

Ko kultūras darbinieks uzskata par atpūtu?

– Apmeklējot pašdarbnieku koncertus citos pagastos vai pat citos novados, patīk tā mierīgi iejusties skatītāja lomā un izbaudīt. Agrāk, citus pasākumus skatoties, vienmēr domāju līdzī, kā es to būtu darijusi. Tagad vairs tā nav. Mierīgi sēžu un baudu. Mana atpūta ir sēdēt un neko nedarīt. Patīk pavadīt laiku kopā ar mazbērniem, spēlēt ar viņiem spēles – ne tikai galda spēles, arī paslēpes un citas. Ļoti mīlu suņus. Protams, labi audzinātus. Manuprāt, suņi ir gudrāki par cilvēkiem.

Balvu novada domē

26.MARTA SĒDES LĒMUMI

Līdzfinansēs projektus

Nolēma piedalīties Zivju fonda pasākumā “Zivju resursu pavairošana un atražošanas publiskajās ūdenstilpēs un ūdenstilpēs, kurās zvejas tiesības pieder valstij, citās ūdenstilpēs, kas ir valsts vai pašvaldību īpašumā, kā arī privātajās upēs, kurās ir atļauta makšķerēšana, vēžošana vai zemūdens medības” valsts atbalsta saņemšanai zivsaimniecības attīstībai, no Zivju fonda finanšu līdzekļiem iesniedzot projekta pieteikumu “Zivju resursu pavairošana Balvu novada ezeros 2026.gadā”. Apstiprināja paredzamās projekta kopējās attiecināmās izmaksas 12000 EUR, t.sk. 10000 EUR Valsts Zivju fonda finansējums, kas ir 83,33% no kopējām attiecināmajām izmaksām. Projekta atbalsta gadījumā nodrošinās līdzfinansējumu 2000 EUR apmērā, projekta priekšfinansējumu 1000 EUR no projekta kopējām attiecināmajām izmaksām 12000 EUR, novirzot finansējumu 3000 EUR apmērā no Balvu novada pašvaldības budžeta 2026.gadam tāmes “Vides piesārņojuma novēršana un samazināšana (dabas resursu nodoklis)”.

Tāpat atbalstīja ieceri piedalīties Zivju fonda pasākumā “Zivju resursu aizsardzības pasākumiem, ko veic valsts iestādes vai pašvaldības, kuru kompetencē ir zivju resursu aizsardzība (izņemot attiecīgās institūcijas kārtējos izdevumus), kā arī ar zivju resursu un ūdeņu kontroli un pārvaldību saistītas pašvaldību infrastruktūras attīstība” valsts atbalsta saņemšanai zivsaimniecības attīstībai, no Zivju fonda finanšu līdzekļiem iesniedzot projekta pieteikumu “Balvu novada publisko ūdenstilpņu uzraudzības aprikojuma iegāde 2026.gadā”. Apstiprināja paredzamās projekta kopējās attiecināmās izmaksas 936,43 EUR, t.sk. 824,06 EUR Valsts Zivju fonda finansējums, kas ir 88% no attiecināmajām izmaksām. Projekta atbalsta gadījumā nodrošinās līdzfinansējumu 112,37 EUR apmērā, projekta priekšfinansējumu 82,41 EUR no projekta kopējām attiecināmajām izmaksām 936,43 EUR, novirzot finansējumu 194,78 EUR apmērā no Balvu novada pašvaldības budžeta 2026.gadam tāmes “Vides piesārņojuma novēršana un samazināšana (dabas resursu nodoklis)”.

Ņems aizņēmumus

Nolēma ņemt ilgtermiņa aizņēmumu 2026.gadā 296424,72 EUR uz 15 gadiem no Valsts kases ar noteikto gada procentu likmi Eiropas Reģionālās Attīstības Fonda (ERAF) līdzfinansēta projekta “Infrastruktūra uzņēmējdarbības atbalstam Balvos” īstenošanai, t.sk projekta priekšfinansējumam 107 217,45 EUR.

Ņems aizņēmumu 2026.gadā 53 173,25 EUR uz trīs gadiem no Valsts kases ar noteikto gada procentu likmi Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) finansētā projekta “Pašvaldības nozīmes koplietošanas meliorācijas sistēmas novadgrāvja atjaunošana Lazdukalna pagasta Slavītos” īstenošanai, t.sk. projekta priekšfinansējumam 49 925,02 EUR.

Ņems aizņēmumu 2026.gadā 50 658,58 EUR uz trīs gadiem no Valsts kases ar noteikto gada procentu likmi Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) finansētā projekta “Pašvaldības nozīmes koplietošanas meliorācijas sistēmas novadgrāvja atjaunošana Rugāju pagasta Kozupē” īstenošanai, t.sk projekta priekšfinansējumam 46 676,32 EUR.

Ņems aizņēmumu 2026.gadā 40 619,95 EUR uz trīs gadiem no Valsts kases ar noteikto gada procentu likmi Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) finansētā projekta “Pašvaldības nozīmes koplietošanas meliorācijas sistēmas novadgrāvja atjaunošana Lazdukalna pagasta Papurnē” īstenošanai, t.sk. projekta priekšfinansējumam 37 858,27 EUR.

Ņems aizņēmumu 2026.gadā 62 866,38 EUR uz trīs gadiem no Valsts kases ar noteikto gada procentu likmi Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) finansētā projekta “Pašvaldības nozīmes koplietošanas meliorācijas sistēmas novadgrāvja atjaunošana Lazdukalna pagasta Benislavā” īstenošanai, t.sk. projekta priekšfinansējumam 58 984,73 EUR.

Slēdz izglītības programmu

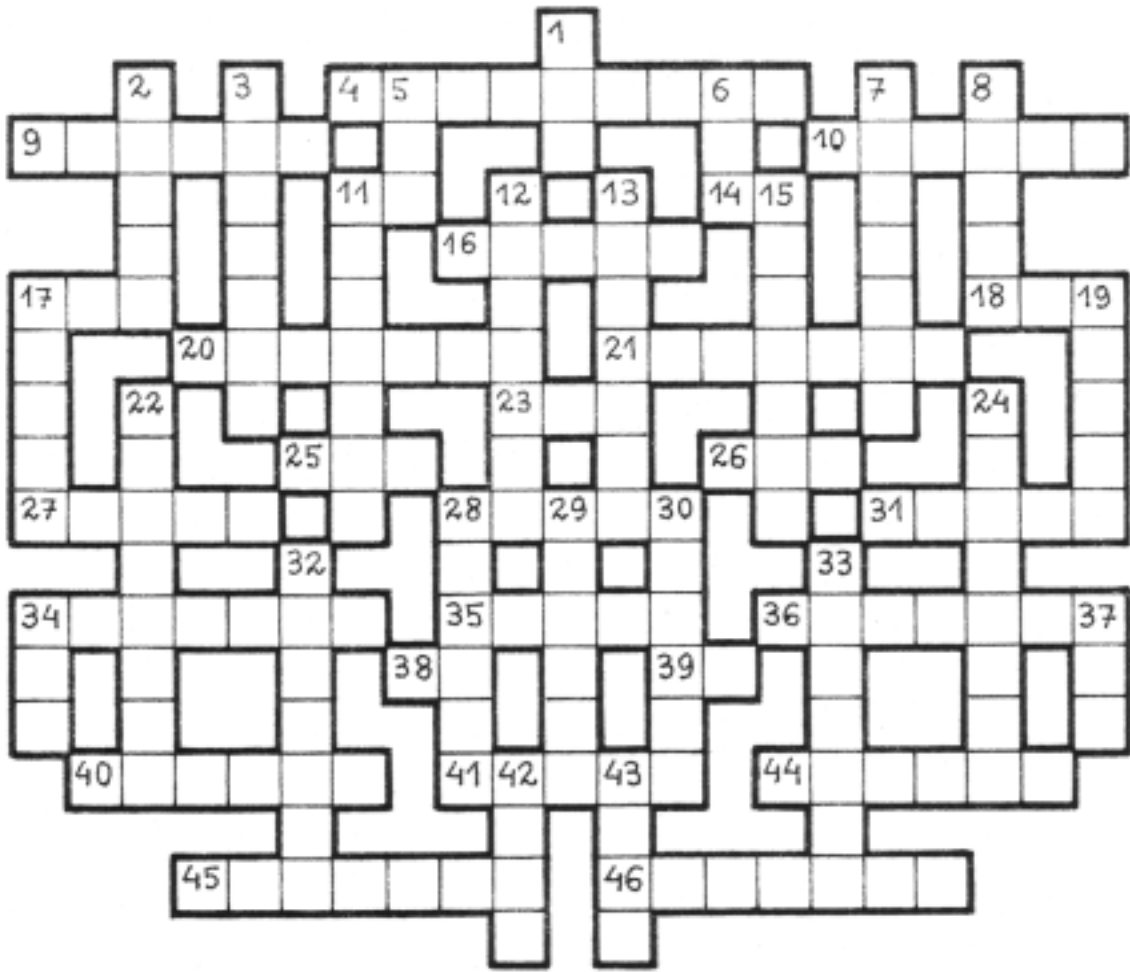
Nolēma slēgt Viļakas pirmsskolas izglītības iestādes “Namiņš” izglītības programmu īstenošanas vietu Parka ielā 14, Žiguros, ar 2026.gada 31. maiju.

Krustvārdu mīkla

Krustvārdu mīklu risinātāji, kuri pareizi atrisinājuši mīklu, ik mēnesi pretendē uz pārsteiguma balvu. Atbildes gaidām līdz 25.aprīlim.

4.kārta

Sastādīja G. Gruziņa

Marta mīklu atrisināja: A.Jugane (Vectilža), A.Mičule (Tilža), J.Pošeika, Z.Pulča, I.Svilāne, M.Paidere, Ļ.Baranova, N.Jaundžekare (Balvi), M.Brokāne (Žiguri).

Par marta krustvārdu mīklas atrisināšanu balvu saņem NATALI JAUNDŽEIKARE no Balviem. Pēc balvas griezties redakcijā.

Aprīļa mīkla

(I.Ruberte “Senvārdu vārdnīca”, “Latviešu tautas mīklas”, interneta resursi.)

HORIZONTĀLI: 4. Latgaliešu nacionālās atmodas sākotnējais centrs (pilsētas latviskais nosaukums). 9. Pilsēta (no 1926.g.), kurā 1864.gada 23.novembrī pēc Krišjāņa Valdemāra iniciatīvas dibināta pirmā latviešu un igauņu jūrskola. 10. Grafiķis, dzimis 1904.gadā, Latvijas pilsētu un apgabalu ģerboņu autors, zīmēja arī naudaszīmju grafiku kopā ar mākslinieku Rihardu Zariņu. 11. Pakārtojuma saiklis. 14. Pastāv, eksistē. 16. Par pirmās latviešu valodā izrādītās ... iestudējumu uzskata 1818.gada 16.jūliju, kad Dikļu muižas Zundas rijā parādīja latviskotu vācu dzejnieka Fridriha Šillera darbu “Laupītāji”. 17. Nominatīva jautājums. 18. Kuldiģas novada Rumbas pagastā atrodas garākā ... sistēma Latvijā – apmēram 400 m, iespējams, senāk garums varējis būt līdz 4,6 km. 20. Dziļākais ezers. 21. Augstākais paugurs. 23. Latviešu rakstu zīme, simbolizē pasaules pamatu, sākotni, četras debess puses. 25. Dziedātājs, pirmais rokoperas “Lāčplēsis” titullomas atveidotājs 1988.gadā. 26. ... diena ir pasaulē pazīstama karjeras izglītības programma skolēniem, kuras laikā tiek apmeklētas dažādas darbavietas un vērots interesējošās profesijas pārstāvja darbs, Latvijā pirmo reizi notika 2001.gadā. 27. Pirmā ... latviešu valodā iznāca 1882.gadā Jelgavā. 28. Antonīms vārdam ‘slikts’. 31. Pirmais laicīgais ... Latgalē tika dibināts 1875.gadā Ludzas apriņķa Domopoles pagasta “Benislavā”. 34. Pilsēta (no 1991.g.) Jēkabpils novadā, kurā kopš 19.gs. vidus dzīvoja liela ebreju kopiena – 1920.g. ebreji bija 75% no iedzīvotāju skaita. 35. No kura koka pavasarī visbiežāk tiek tecinātas sulas? 36. Vēsturiski izveidojušies kārtība, tradīcijas. 38. Apstiprinājuma partikula. 39. Nolieguma partikula. 40. Kuras upes garums ir 452 km? 41. Pirmā organizētā etnogrāfisko tautastērpu ... norisinājās 1938.g. IX Dziesmu svētku laikā. 44. Dzejnieks, dramaturgs un politiķis, viens no kustības “Jaunā strāva” pārstāvjiem. 45. Dzejnieks, publicists, dzimis 1832.gadā, viens no jaunlatviešu kustības pirmsācējiem, ar jaunlatviešu kustību saistās Pirmā latviešu nacionālā atmoda. 46. Kultūrvēsturisks novads.

VERTIKĀLI: 1. Liels laika posms. 2. Viens no pagastiem, caur kuru kursē Alūksnes–Gulbenes bānītis. 3. Salām bagātākais ezers. 5. Nams, celtnē. 6. Vēlējuma partikula. 7. Grafiķis, dzimis 1891.gadā, sadarbībā ar mākslinieku Rihardu Zariņu izstrādājis Latvijas Republikas ģerboņa dizainu. 8. Vecākā pilsēta. 11. Pilsēta, kuras teritorijā ir gan platākais ūdenskritums (platākais arī Eiropā), gan augstākais ūdenskritums. 12. Sauszemes daļa, ko no trim pusēm apņēms ūdens. 13. Latvijas lielākā upe. 15. Vēsturiska upe Rīgā. 17. Ciems Slīteres nacionālā parka teritorijā. 19. Kurā ezerā ir vecākais dabas rezervāts Latvijas teritorijā? 22. Neliela upīte, kas savieno Mazo Ludzas ezeru un Zvirgzdenes ezeru, tiek uzskatīta par isāko upi Latvijā. 24. Ciems, kur muižnieka Benislavska 1840.gadā dibinātajā skolā strādāja pirmā latgaliešu skolotāja Sofija Prentniece, dzimusi 1820.gadā. 28. Lielākais ezers. 29. Aktrise, arī dzejniece (vārds), dzimusi 1888.gadā, viena no pirmajām Baibas lomas atveidotājām Raiņa lugā “Pūt, vējiņi!”. 30. Pirmais latviešu kinooperators, dzimis 1889.gadā, miris 1944.gadā. 32. Kādā hronikā pieminēts karogs, kas iedvesmoja radīt karogu, kurš kļuva par Latvijas Republikas karogu? 33. Pilsēta, kuras Centrālajā Valsts seno aktu arhīvā glabājas Ķikuļu Jēkaba, pirmā zināmā latviešu tautības rok rakstu dzejas autora, dziesmas, viņa sacerētās zemnieku sūdības un vēstules Krievijas Impērijas ķeizarienei Katrīnai II, rakstītas 1776.-1777.g. 34. Gan viens, gan otrs. 37. Nots. 42. Vēsturisks pagasts (p. centrs) Cēsu apriņķī, dibināts pēc muižu pagastu likvidēšanas 1866.g., pēc teritoriālās reformas kopš 1923.g. – Madonas apriņķī. 43. Antonīms vārdam ‘tuvs’.

Marta mīklas atrisinājums

HORIZONTĀLI: 1. Ako. 3. Vecpiebalga. 8. Upe. 10. Polija. 14. Scēnas. 16. Sakta. 17. Geka (Dzintra). 18. Olas. 20. Jel. 21. Grobiņa. 22. Bernāti. 23. Veģis. 24. SOS. 26. Oktis. 31. Suns. 32. Staburags. 33. Spēt. 34. O.V. (Ojārs Vācietis). 35. Z.M. (Zenta Mauriņa). 36. Ķoņu. 37. Asni. 38. Tāls. 39. Siet. 40. Abāda. 43. Anulē. 45. Re. 47. Emīls. 49. E.L. (Edgars Liepiņš). 51. Dikļi. 52. Liepa. 53. Eleja. 54. Medus. 55. Butes.

VERTIKĀLI: 2. Kapiņu. 3. Vai. 4. P.L. (Pēteris Lūcis). 5. Es. 6. A.B. (Anna Brigadere). 7. Apē. 9. Pūsēnu. 11. Jēkabpils. 12. Kaijaks (Vladimirs). 13. Stalbes. 15. Cilinskis (Gunārs). 17. Girgensons (Zemgus). 19. Satversmes. 25. Odu. 27. Kurmāle. 28. Vaiņode. 29. Jansons (Mariss). 30. Tērvete. 41. Buļļu. 42. Amula. 43. Aloja. 44. Laivu. 45. Rožu. 46. Bite. 48. Apse. 50. Livi.

Lappusi sagatavoja E.Gabranovs

Speciālista padomi

Pavasara vējš acīs? Kā par acīm rūpēties šajā gadalaikā

Beidzot pavasaris – ejam ārā, ķeram siltos saules starus, spirgto vēju un iz baudām! Lieliska doma, bet vispirms jāparūpējas par mūsu dvēseles spoguļi – acīm, kas pakļautas gan ultravioleto staru, gan vēja, gan putekļu un ziedputekšņu ietekmei.

Kāpēc žilbinoša saule ir bīstama acīm?

Pavasārī spožā saule un aizvien augstākas gaisa temperatūras mudina vairāk laika pavadīt ārā, taču jāņem vērā, cik kaitīgs acu veselībai ir saules ultravioletais (UV) starojums.

☀ UV starojums var radīt paliekošus bojājumus gaismu uztverošajā acs daļā – tīklenē.

☀ Vidēja viļņa garuma saules ultravioletais starojums jeb UVB var izraisīt ādas apdegumus (par to liecina apsārtums), tas paaugstina ādas vēža risku un ir galvenais ādas vēža izraisītājs.

☀ Garo viļņu ultravioletais starojums jeb UVA, kas brīvi iziet cauri atmosfērai un stiklam, iekļūstot dziļi ādā, var paātrināt ādas novecošanos un palielināt kataraktas – acs caurspīdīgās lēcas apduļķošanās – attīstības risku.

☀ Šie starojuma tipi – UVA un UVB – var izraisīt sāpīgu acs radzenes iekaisumu.

“Veselības centru apvienības” ķirurģijas klīnikas “AIWA Clinic” oftalmologs JURIS KOSNAREVIČS iesaka būt piesardzīgiem un izvairīties no spožiem saules stariem un skatīšanās uz sauli bez aizsargbrillēm. Tāpat jāņem vērā, ka gan ūdens, gan smiltis labi atstaro saules starus, tādējādi pastiprinot ultravioletā starojuma iedarbību uz acīm un ķermeņa ādu. “Svarīgi ir izvēlēties pareizas saulesbrilles, un tās būs ar UV pārklājumu, kas palīdzēs izvairīties no ultravioletā starojuma nelabvēlīgās ietekmes uz acs struktūrām. Diemžēl UV starojuma iedarbība dzīves laikā uzkrājas, un, ja par acīm nerūpējas, vēlākos gados ir liela iespēja, ka attīstīsies acs dzidrās lēcas apduļķošanās jeb katarakta,” uzsver oftalmologs.

Vējš acīs!

Ne tikai saule, bet arī vējš var apdraudēt acis – tas dzenā putekļus un sīkus smilšu graudus, kas, iekļūstot acīs, rada bojājuma riskus. Ja tā noticis, pirmajai palīdzībai mājās apstākļos oftalmologs iesaka skalot aci ar tekošu ūdeni, ja pieejami pilieni, iepilināt acīs mākslīgās asaras.

Sertificētā “Mēness aptiekas” farmaceite JUTA NAMSONE atzīst: “Aptiekā bieži vien vēršas pacienti ar šādu problēmu. Ja aci iekļuvusi jebkāds sīks svešķermenis, svarīgi aci neberzt – tas tikai pastiprinās traumu. Dažreiz var izlīdzināt ar mirkšķināšanu, svešķermenim izskaloties no acs var palīdzēt asaras. Taču reizēm tas neizdodas, un jāņem talkā skalošana. Skalošanai noderēs sterils fizioloģiskais šķīdums vai speciāls acu skalošanas līdzeklis, kas satur, piemēram, žibulīti. Gadījumā, ja acs sāp, ja izveidojies apsārtums, ja redze pasliktinās, jāmeklē medicīniskā palīdzība.”

Arī ārsts uzsver: “Ja saviem spēkiem svešķermeni izskalo neizdodas un tas rada būtisku diskomfortu, jāvēršas pie ārsta vai acu traumpunktā. Jāņem vērā, ka jebkāds, pat sīks svešķermenis acī var izraisīt infekciozu konjunktivītu.”

Acu mitrināšanai – mākslīgās asaras

Sevišķi izplatīta problēma visos gadalaikos ir sausās acs sindroms, ko var izraisīt gan dažādi vides apstākļi, gan, piemēram, ilgstošs darbs pie datora un skatīšanās viedierīcēs. “Acs virsma ir sausa, tādēļ pastiprināti izdala asaras, cenšoties mitrināt, taču šīs asaras nav kvalitatīvas un nepietiekami uztur mitru acs virsmu,” skaidro oftalmologs J.Kosnarevičs un iesaka lietot mākslīgo asaru pilienus. Ja nepieciešams, tos drīkst izmantot pat piecas, sešas reizes dienā.

Farmaceite J.Namsone norāda: “Mākslīgās asaras patiešām labi palīdz neliela acu sausuma, graušanas vai kairinājuma gadījumā. Mākslīgo asaru līdzekļi papildu mitrina acis,

sargājot tās no izžūšanas, kā arī mazina berzi starp radzeni un plakstiņiem. Aptiekās ir pieejamas dažādas zāļu formas – pilieni un gelveida pilieni, geli un ziedes. Ir pilieni, kas satur arī aktīvās vielas, piemēram, hialuronskābi, dekspantenolu, hipromeložu. Ja nav bijusi iespēja konsultēties ar ārstu, pirms zāļu iegādes noteikti ieteicama farmaceitiska konsultācija par to, kas konkrētajā gadījumā būs piemērotākais risinājums.”

Acu kaitnieki – ziedputekšņi

Nepatīkamus brīžus pavasarī var sagādāt alergiskais konjunktivīts – acs konjunktīvas jeb gļotādas iekaisums.

“Augu ziedēšanas laikā vidē nonāk spēcīgi alergēni – ziedputekšņi. Pacienti sūdzas par plakstiņu pietūkumu, apsārtumu, asarošanu, niezi, acu jutīgumu pret gaismu, ūdeņainiem izdalījumiem. Raksturīgi, ka šie simptomi parādās abās acīs vienlaikus. Lai tos mazinātu, ieteicams lietot mākslīgās asaras un antihistamīnus, kas aptiekā pieejami bez receptes. Uzlabojums parasti jūtams jau pēc pirmās zāļu devas. Tāpat ir svarīgi censties izvairīties no augiem, kas izraisa alergisku reakciju. Ja bezrecepšu medikaments tomēr nepalīdz, jāvēršas pie acu ārsta. Iespējams, būs nepieciešams koriģēt terapiju un izrakstīt recepšu zāles,” skaidro J.Kosnarevičs.

Farmaceite J.Namsone apstiprina, ka alergiskas reakcijas gadījumā pacienti bieži ņem talkā mākslīgo asaru pilienus, kas nesatur konservantus. “Aptiekā iegādājami acu pilieni, kas satur cinka glukonātu, nātrija kromoglikātu, azelastīna hidrohlorīdu, kā arī augu izcelsmes komponentes – kliņģerīti un burvjklazdu. Spēcīgas alergiskas reakcijas gadījumā, visticamāk, jālieto arī antihistamīna līdzeklis tablešu formā, taču pirms lietošanas uzsākšanas svarīgi konsultēties ar ārstu vai farmaceitu, lai izvairītos no nevajadzīgas vai dubultas antihistamīna devas.”

Rūpēs par acu veselību ilgtermiņā

Acu veselības uzturēšanai ilgtermiņā farmaceite J. Namsone rekomendē vispirms nopietni pārdomāt savus uztura paradumus – nav noslēpums, ka tam jābūt sabalansētam, lai organisms uzņemtu visām orgānu sistēmām vajadzīgās uzturvielas. “Ja nepieciešams, acu veselībai papildus var lietot uztura bagātinātājus, kas satur hialuronskābi, luteīnu, zeaksantīnu, A un C vitamīnu, cinku, mellenes ekstraktu. Iespējams, uztura bagātinātājs var būt sevišķi noderīgs un palīdzošs tiem, kam ikdienas darbs saistīts ar datoru.”

Oftalmologs J.Kosnarevičs uzsver profilakses nozīmi, kas iekļauj gan uzturvielām bagātu ēdienkarti, gan veselīgu, aktīvu dzīvesveidu, gan, ja nepieciešams, vitamīnu un minerālvielu kompleksa lietošanu. “Par uztura bagātinātāju ar luteīnu ir vērts apdomāt tiem, kuriem ģimenes anamnēzē jau ir acs tiklenes slimības, piemēram, vecuma makulas deģenerācija. Tomēr vēlos atgādināt, ka pirms jebkura līdzekļa lietošanas jākonsultējas ar ārstu, lai, izmeklējot acu veselības stāvokli un apzinot iespējamās riskus, izvērtētu, kas acīm nepieciešams. Tāpat jāatceras, ka pēc 60 gadu vecuma oftalmolga apmeklējums jāiekļauj katra nākamā gada veselības profilakses plānā.”

Informē VID

Sezonas laukstrādniekiem – atvieglots nodokļu režīms

Lauku atbalsta dienests (LAD) un Valsts ieņēmumu dienests (VID) atgādina, ka tie lauksaimnieki, kuri no 1.aprīļa līdz 30.novembrim nodarbina laukstrādniekus sezonas rakstura darbos, no šo darbinieku algām var maksāt iedzīvotāju ienākuma nodokli samazinātā – 15% – apmērā, bet ne mazākā kā 0,70 eiro katrā nodarbināšanas dienā.

Sezonas laukstrādnieku reģistrācijai darba devējiem jāizmanto LAD Elektroniskā pieteikšanās sistēma (EPS) (minētie darbinieki VID papildus nav jāreģistrē), tajā reģistrējot ienākumu gūšanas dienu, noslēgto līgumu formu un sezonas laukstrādniekiem aprēķināto atlīdzību par darbu. EPS ir nodrošināta iespēja lauksaimniekiem (darba devējiem) iegūt apkopotā veidā visus mēneša laikā ievadītos datus un aprēķināto nodokļa apmēru, lai tos iesniegtu VID standartizētā formā vienu reizi mēnesī.

Lai lauksaimnieks varētu piemērot saviem sezonas darbiniekiem atviegloto nodokļu režīmu, **tam ir jāatbilst šādiem nosacījumiem:**

☐ lauksaimnieks nav mikrouzņēmumu nodokļa maksātājs;

☐ lauksaimniekam īpašumā, pastāvīgā lietošanā vai nomā ir lauksaimniecībā izmantojama zeme;

☐ lauksaimnieks ir pieteicis zemi platību maksājumam (ģeotelpiskajā iesniegumā) saskaņā ar normatīvajiem aktiem par tiešo maksājumu piešķiršanas kārtību lauksaimniekiem;

☐ šo lauksaimniecībā izmantojamo zemi izmanto augļkoku, ogulāju vai dārzeņu audzēšanai, un šajās platībās augļkoku, ogulāju un dārzeņu sējā vai stādīšanā, sējumu un stādījumu kopšanā, ražas novākšanā, augļu, ogu un dārzeņu šķirošanā nodarbina sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa maksātāju;

☐ šo lauksaimniecībā izmantojamo zemi izmanto sējumu, stādījumu vai zālāju audzēšanai, un šajās platībās akmeņu lasīšanā nodarbina sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa maksātāju;

☐ sezonas laukstrādnieks vienlaikus tajā pašā dienā nav reģistrēts citā saimniecībā.

Savukārt, lai sezonas laukstrādnieka ienākumiem varētu piemērot 15% iedzīvotāju ienākuma nodokļa likmi, **tam ir jāatbilst šādiem trim nosacījumiem:**

☐ persona ir nodarbināta lauksaimniecības sezonas darbos ne vairāk kā 90 kalendāra dienas pie viena vai vairākiem lauksaimniekiem kopā;

☐ personas ienākums, kas gūts pie viena vai vairākiem lauksaimniekiem kopā, nepārsniedz 3000 eiro;

☐ personai četru mēnešu laikā pirms lauksaimniecības sezonas darbu uzsākšanas lauksaimnieka labā ar šo pašu lauksaimnieku nav bijušas darba tiesiskās attiecības vai nav bijis noslēgts uzņēmuma līgums.

Ja sezonas laukstrādnieks vienā un tajā pašā zemnieku saimniecībā ir nodarbināts 90 kalendārās dienas pēc kārtas un viņa ienākumi mēnesī pārsniedz 3000 eiro, šis laukstrādnieks ir jāreģistrē VID kā darbinieks un turpmāk no viņa ienākumiem pilnā apmērā jāmaksā iedzīvotāju ienākuma nodoklis un valsts obligātās sociālās apdrošināšanas iemaksas.

Plašāka informācija pieejama LAD tīmekļvietnē [izvēlnē “Sezonas laukstrādnieki”](#), kā arī skaidrojošajos materiālos VID tīmekļvietnē [“Sezonas laukstrādnieku ienākuma nodoklis”](#) un informatīvajā materiālā [“Kā Elektroniskās deklarēšanas sistēmā iesniegt pārskatu “Sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa maksātāju ziņojums””](#).

Jautājumu gadījumā aicinām iedzīvotājus zvanīt uz VID Konsultatīvo tālruni + 371 67120000 vai LAD klientu apkalpošanas tālruni + 371 67095000.

Informē LAD

Lauksaimnieki var avansā saņemt marķēto dīzeļdegvielu

Līdz 1.jūnijam lauksaimniekiem ir iespēja pieteikties marķētās dīzeļdegvielas ar samazināto akcīzes nodokli avansam par 2026./2027. saimniecisko gadu 50% apmērā no iepriekšējā saimnieciskajā gadā piešķirtā marķētas dīzeļdegvielas kopējā daudzuma.

Piešķirtais apmērs tiks pārrēķināts pēc 2026. gada platību maksājumu ģeotelpiskā iesnieguma iesniegšanas un atbalsta nosacījumu izvērtēšanas. Lauku atbalsta dienests vērš uzmanību, ka lauksaimniekiem, piesakoties marķētās dīzeļdegvielas saņemšanai, ir jāizvērtē, vai varēs izpildīt visus nosacījumus minētās degvielas saņemšanai. Lai saņemtu marķētās dīzeļdegvielas avansu, lauksaimniekiem tai jāpiesakās LAD Elektroniskās pieteikšanās sistēmā.

Atbalsts lauksaimniekiem: daļēja apdrošināšanas prēmiju segšana

Līdz 1.jūlijam iespējams iesniegt projektu pieteikumus atbalsta pasākumā “Ražas, dzīvnieku, sējumu un stādījumu apdrošināšanas prēmija”. Atbalsta mērķis ir, daļēji sedzot apdrošināšanas prēmiju izmaksas, veicināt lauksaimnieku iesaisti lauksaimniecības risku mazināšanā.

“Gan pasaulē, gan Latvijā arvien biežāk izjūtam klimata pārmaiņu negatīvo ietekmi uz lauksaimniecību. Ekstrēmi laikapstākļi, sausums un plūdi kļūst biežāki, radot būtiskus zaudējumus lauksaimniekiem, tāpēc aicinām izmantot Eiropas Savienības piedāvātās iespējas un pieteikties šim atbalstam,” norāda Karina Pavlova, Zivsaimniecības un valsts atbalsta departamenta direktora vietniece. Kopējais pieejamais finansējums ir 13,7 miljoni eiro.

Atbalstu piešķir par 2026.gadā spēkā esošām un pilnībā apmaksātām apdrošināšanas polisēm. Apdrošinātajām platībām jābūt iekļautām ģeotelpiskajā iesniegumā atbalsta maksājumu – ilgtspēju sekmējošo ienākumu pamatatbalsta (ISIP) un maksājuma mazajiem lauksaimniekiem (MLS) – saņemšanai, savukārt dzīvniekiem jābūt reģistrētiem un apzīmētiem. Atbalsta intensitāte ir 50% no apdrošināšanas polises attiecināmajām iegādes izmaksām.

Lai saņemtu atbalstu, pretendentiem Lauku atbalsta dienesta Elektroniskajā pieteikšanās sistēmā (EPS) jāiesniedz pieteikums, apdrošināšanas līgums (polise), kā arī citi nepieciešamie dokumenti un informācija par saņemtajiem atbalstiem. Detalizēta informācija pieejama dienesta tīmekļvietnē. Papildu informāciju iespējams saņemt, zvanot pa tālruni +371 67095000 darba dienās no plkst. 8.00 līdz 20.00.

Projekti tiek īstenoti ar Eiropas Savienības Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) 2023.–2027. gada plānošanas perioda atbalstu.

Ja atbalstam pieteiktas zaļās joslas, tās jāveido un jāapsaimnieko pareizi

Ja ir uzņemtas Agrovides atbalsta pasākuma “Zaļās joslas” saistības, lauksaimniekiem zaļās joslas ir jāveido un jāapsaimnieko atbilstoši, lai par tām varētu saņemt maksājumu.

Zaļās joslas var būt 8 un 4 metrus platas, tās tiek veidotas platībā, kurā varētu tikt audzēti kultūraugi. Zaļajā joslā netiek iekļauta laukam piegulošā platība, kas ir aizaugusi un kurā aug krūmi, kā arī upes krasta josla, grāvja nogāze.

□ Ja tiek veidota 8 metrus plata zaļā josla, tad buferjoslai gar ŪSIK ir jābūt vismaz 8m platai un identificējamai: 8m ir jābūt no aramzemes lauka malas līdz grāvja krantij, grāvja nogāze netiek iemērīta 8m platumā.

□ Ja tiek veidota 4 metrus plata zaļā josla, tad buferjoslai gar ceļu, mežu, grāvi (nav ŪSIK) vai cita klienta lauku ir jābūt vismaz 4m platai un identificējamai.

Lauku atbalsta dienests aicina visus saimniekus pārliecināties un pārbaudīt informāciju, vai 2026.gadā zaļās joslas ir atbilstošas un veikt izmaiņas, ja nepieciešams.

Līdzjūtības

Tāds divains klusums šodien

*priedēs,
Tur dzenis serdei laukā sāpi kaļ...
Bet brūci sirdī putnēns*

*nesadziedēs,
Nav spēka dzīvību griezt atpakaļ.
Patiesi mierinājuma vārdi sāpju brīdī
Viktoram Timofejevam ar ģimeni,
DZĪVESBIEDRI, MĀMIŅU,
VECMĀMIŅU zaudējot.
MMK “Bebritis”*

Uz spārnēm dzērves nes jau

*pavasari,
Un saulē jau vizbulītes zied.
Mums visiem ir tik sāpīgi un skumji,
Ka tieši tagad tev bij' jāaiziet.*

(J.Ziemeļnieks)
Kad pavasara skarbie vēji ābeles
kailajos zaros skumji šupojas,
dalām sāpju smagumu un izsakām
dziļu līdzjūtību **meitai Vinetai, vīram
Jānim**, pavadot māmiņu un sievu
AINU PULČU mūžības ceļā.
leejas kaimiņi

*Uz ievu ziedēšanu viņa neatnāks,
Uz ābeļu un rožu – neatnāks,
Vairs ne uz kādiem ziediem viņa
neatnāks,*

*Jo viņa visiem ziediem cauri
ziedēs... (O.Vācietis)*
Izsakām visdziļāko līdzjūtību **Jānim
un Vinetai**, sievu un māmiņu
AINU PULČU mūžības ceļā
pavadot.
Kaimiņi: Kupča E., Pasikova A.,
Pasikova M., Dekšņu, Kuzminu,
Šmagru, Sprīņa J. ģimenes,
Lilita S., Tamāra un Sergejs

*Man palikuši tavi vārdi,
Man palikusi tava sirds,
Un liekas, ka ikvienā zvaigznē
Vēl tavas acis preti mirdz.*

(M.Jansone)
Klusa un patiesa līdzjūtība **Rudītei
Krūmiņai un piederīgajiem**, mīlo
MĀMULIŅU smilšu kalniņā
pavadot. Dalām skumjas un
klusumā esam kopā ar Tevi.
Tavi bijušie kultūras kolēģi: Dīta,
Iveta T., Iveta R., Ligita, Laura, Aina,
Gunta, Antra, Inese, Daiga, Maruta,
Zita, Andris, Zintis, Marija, Skaidrīte

*Ilgu mūžu nodzīvoju,
Daudz darbiņu padarīju;
Lai nu viegli Zemes mātē
Pārklāj savu paladziņu. (Latv.t.dz.)*
Klusa un patiesa līdzjūtība **Rudītei
un pārējiem tuviniekiem**, mīlo
MĀMIŅU pavadot mūžībā.
Aleksejevu ģimene

*Man palikuši tavi vārdi,
Man palikusi tava sirds,
Un liekas, ka ikvienā zvaigznē
Vēl tavas acis preti mirdz.*

(M.Jansone)
Izsakām visdziļāko līdzjūtību
**Kirillam Timofejevam un viņa
ģimenei, vecmāmiņu** pavadot
mūžībā.
Balvu sākumskolas 5.c klases
skolēni, vecāki un klases
audzinātāja

*Noriet saule vakarā,
Sidrabiņu sijādama;
Aiziet dusēt māmuliņa
Baltā smilšu kalniņā. (Latv.t.dz.)*
Izsakām dziļu līdzjūtību mūsu
kolēģei **Signei Timofejevai**,
zaudējot **VĪRAMĀTI**. Šajā sāpju brīdī
esam domās ar **Tevī un Tavu
ģimeni**.
“Pepco” Balvi kolektīvs

*Tu – saules ceļš un labā avots bijī,
kam, rimstot tecēt,
mūsu sirdīs paliek
joprojām mīlestības vilnis balts.*

(K.Apškrūma)
Visdziļākā līdzjūtība lai ir atbalsts
**Viktoram Timofejevam un
tuviniekiem**, pavadot aizsaules
ceļā sievu, māmiņu, vecmāmiņu
LUDMILU.
Žukovsku ģimene

*Vēl gribētos pabūt šai vasarā,
Saulē, ziedos un cilvēkos labos,
Bet rīts ausa skumjās un asarās –
Spēka pietrūka jaunai dienai.*
Skumjās noliecam galvas,
LUDMILAI TIMOFEJEVAI aizejot
mūžībā. Izsakām līdzjūtību **vīram
Viktoram, bērniem un
mazbērniem**. Klusums... Tevis
vairs nav, tikai atmiņas...
Draudzenes: Nīna, Olga,
Vera, Gaļina

Pērk

Pērk mežu, lauksaimniecības zemi. Tālr. 29386009.

Pērk kara laiku tukšās koka
municijas kastes. Tālr. 29445889.

 **Z.s “Strautiņi
iepērk mājlopus.**
Samaksa tūlītēja. Labas cenas.
Tālr. 29411033.

 **IEPĒRK
MĀJLOPUS**
-AUGSTAS CENAS
-SAMAKSA TŪLĪTĒJĀ
-ELEKTRONISKIE SVARI
tel. 27777733
www.galaspartrade.lv

Dažādi

LOGI, DURVIS. Tālr. 26343039.

Zāgē, skalda malku.
Tālr. 23205101.

No akas līdz mājām ierok
ūdensvadus, pieslēdz un izvada
kanalizāciju. Pieved smilti, granti,
šķembas. Tālr. 25685918.

*Teiksim ardievas māmuļai sirmai,
Kas soļiem tik gaišiem gāja,
Kas bērniem un mazbērniem klusi
Mīlus vārdus kā dimantus krāja.*
Skumju un atvadu brīdī esam kopā
ar **Krūmiņu un Keiseļu ģimenēm**,
mīlo māmiņu **ANNU PULKSTENI**
baltajā mūžības ceļā pavadot.
Penneru, Čudarkinu, Barinsku
ģimenes

*Vai tie mākoņi piekusuši,
Vai tu aiz mākoņiem, māt...
Varbūt dievkoka tumšajā zarā
Vēl ar tevi var parunāt. (S.Kaldupe)*
Skumju brīdī esam kopā un izsakām
visdziļāko līdzjūtību **Sarmītei
Keiselei un viņas tuviniekiem**,
MĀMIŅU mūžībā pavadot.
Balvu sākumskolas kolektīvs

*Norimst sāpes, izskan dziesma,
Apklust mātes valodiņa.
Dvēselīte aizgājusi,
Saules stariem apburisi.*
Vissiltākie mierinājuma vārdi
atbalstam sāpju brīdī **Sarmītei
Keiselei**, pavadot **MĀMIŅU**
aizsaules dārzos.
Balvu Sporta skolas kolektīvs

*Tavs glāsts – manas pasaules
sākums,
Tavs stāsts – manas dienas rīts.
Māt, mīlo māt, tava mīlestība
Visam mūžam nāks vienmēr mums
līdz.*

Esam kopā ar **Sarmītes un
Rudītes ģimenēm** un izsakām
visdziļāko līdzjūtību, pavadot
māmiņu, vecmāmiņu,
vecvecmāmiņu **ANNU PULKSTENI**
mūžībā.
Biruta, Iluta, Lauris, Rītvars

*Tu, mīlo tēt, nu projām aizej klusi
Tai ceļā pēdējā, no kura nepārnāk.
(V.Grēviņš)*
Izsakām visdziļāko līdzjūtību **Inetai
Keibeniecei, TĒVU** pēdējā gaitā
pavadot.
Delveru ģimene

Reklāma

KAPU VIETAS
LABIEKĀRTOŠANAS, betonēšanas
darbi. Tālr. 25742429.

KAPU LABIEKĀRTOŠANA.
VEIC VISUS KAPU
APSAMNIEKOŠANAS DARBUS.
TĀLR. 27873800.

Pārdod

Pārdod sēklas, pārtikas kartupeļus
ar piegādi. Tālr. 26519894.

Skaldīta malka. Cena
37 EUR/berkubā. Piegādes apjoms
līdz 7 berkubiem. Ir sausā. Ir
maisos. Tālr. 25543700.

Pārdod visa veida nomales, malku
un zaģmateriālus. Tālr. 25609841.

Pārdod skaldītu, sausu malku.
Tālr. 26550272.

15.aprīlī pārdos kartupeļus (sēklas
izmēra, pārtikas, lopbarības):
Baltinava – 12.30; Reкова – 13.15;
Viļaka – 14.30. Iepriekš piesakot,
var apstāties starp maršruta
punktiem. Tālr. 25442582.

Indekss
3004

aduguns
IZNĀK OTRDIENĀS, PIEKTDIENĀS
IZDEVĒJS
SIA “BALVU VADUGUNS”
Nodokļu maksātāju apliecības Nr.
LV43203002982

REDAKCIJAS ADRESE
TEĀTRA IELĀ 8
BALVOS, LV-4501
NORĒKINU KONTS
A.S. SEB BANKA
Nr. LV21UNLA0024000467345,
kods UNLALV2X

*Publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.
Par faktu, skaitļu pareizību, kā arī par sludinājumu tekstu
atbild to autors.*

REKLĀMA, SLUDINĀJUMI

D.Dimitrijeva
T. 64507018
26161959

REDAKTORS **E.GABRANOVŠ** – T. **29360850**
ŽURNĀLISTI: **S.KARAVOIČIKA** – T. **26707934**;
A.SOCKA – T. **29378903**; **I.TUŠINSKA** – T. **27145837**;
A.LOČMELIS – T. **26665086**. KOREKTORE – **S.GUGĀNE**
GRĀMATVEDE **S.BĒRZIŅA** – T. **25908200**
ŠOFERIS **A.KIRSANOVŠ** – T. **27870730**
Tālrunis-autoatbildētājs – 64520961

e-pasts: **vaduguns@apollo.lv**
mājaslapa: vaduguns.lv

Datorsalikums-
SIA “Balvu Vaduguns”,
R.KACĒNS
Iespīests SIA
“Poligrāfijas grupa
Mūkusalā”, Rīgā,
Mūkusalas 15A
Tirāža – 1755